Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR X. | Entered as second-class matter January 28, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | CHICAGO, ILL., SREDA 3. OKTOBRA (OCTOBER) 1917 | ŠTEV.—NUMBER 232.

VOJNI DAVEK--- BREME ZA VSE.

Vse, vse, vse od praška "talcum powder" do posmrtne zapuščine podvrženo davku.

POŠTNINA ZA PISMA TRI CENTE.

Washington, D. C. — Predloga za $2.700,000,000 vojnega davka, predložena kongresni zbornici za sodnjo akcijo, se tiče skoraj vsakega človeka od zibeli do groba.

Tako je n. pr. od praška, ki je poznan v trgovini pod imenom "talcum powder" plačati dva centa davka, ki ga mnogo porabijo za deteta. Če človek umrje in kaj zapusti, je treba od zapuščine plačati dedinski davek.

Najvišji davek je naložen na vojni profit.

Kdor bo pisal dopisnico, bo moral pritisniti znamko za dva centa, od pisem bo treba plačati tri cente poštnine.

Če znaša vstopnina v kinematografično gledališče več kot pet centov, pojde ena desetina za davek. Plačati ne bo treba nedirekten davek od kave, čaja in sladkorja. Ta davek je bil črtan v predlogi.

Od filmov je treba plačati eno četrtinko centa za vsak čevelj, dva odstotka od gumija za zvečenje, tri odstotke od kupne cene za avtomobile, dragulje in godbene inštrumente.

Davek je naložen na razno pijačo, smodke in tobak. Od soda pive je treba plačati $2.50, od galone viske $2.10. Davek na vino se podvoji in celo od grozdnega soka bo treba plačati en cent davka od galone. Osem odstotkov davka je treba plačati od železniškega voznega listka.

Dohodninski davek morajo plačati samci, ki imajo nad tisoč dolarjev letnih dohodkov, oženjeni pa nad $2,000 letnih dohodkov. Dohodninski davek narašča od 1. do 50 odstotkov.

DAVČNA PREDLOGA SPREJETA V ZBORNICI.

Washington, D. C. — Zbornica je sprejela davčno predlogo in odposlali so jo senatu, da jo sprejme.

Kongresnik Cooper iz Wisconsina je kritiziral pasovni sistem za pošto drugega razreda. Dejal je, da je najbolj nazadnjaška kongresna določba v zadnjih petdesetih letih. Rekel je:

"Iz nas napravi narod po pasovih in ugroža nas z raznarodovanjem in razkosovanjem. Nizka poštnina za časnike in magazine je napravila več kot državljanska vojna da smo postali enoten narod. Zdaj predlagamo, da jo opustimo in silimo časnike in magazine, da se ne omeje le na države, ampak na pasove."

Cooper je potem dejal, da je predsednik Wilson naklonjen liberalni poštnini za časnike in magazine, da se razširi literatura med ljudstvom.

Čeki niso podvrženi davku. Nekateri so tolmačili narobe zakon in tako je nastala pomota, da so čeki podvrženi davku, čeprav je bilo jasno zapisano v postavi, da so čeki in baančne nakaznice oproščene davka, če jih je treba izplačati, kadarkoli so predložene. Čeki spadajo med izplačevalne in kreditne nakaznice, ki jih je treba izplačati, kadarkoli jih lastnik predloži. Tako tolmačijo postavo tudi vladni uradniki.

Iz Chicaga so mnogi podjetniki še v pondeljek odposlali protestne brzojavke proti davku na vojni nadprofit.

PREMOG USTAVLJEN ZA KANADO.

Washington, D. C. — Dr. Garfield, upravitelj kuriva, je odredil, da ustavijo prevoz premoga na vseh ameriških jezerih v Kanado.

Odredba dovoljuje, da izvozijo po pogodbi naročen premog iz pristanov v jezeru Erie v severozapadne kraje.

VELIK USPEH POSOJILA SVOBODE.

Splošen uspeh prvi dan kampanje za podpisovanje "Liberty" bondov. Demonstracije po mestih.

TRI MILJARDE MINIMALNA SVOTA.

Washington, D. C. — Kampanja za drugo vojno posojilo je pričela prvi dan z vsemi močmi. Brzojavna poročila iz vseh krajev naznanjajo zakladniškemu departmentu o uspešnem delu deset tisočev propagandistov za drugo vojno posojilo, ki se vrši od New Yorka do San Francisca, od Kanade do Mehiškega zaliva.

Medtem, ko so demonstracije v raznih mestih naznanjale, da je pričela kampanja za drugo posojilo svobode, so v glavnem mestu obstali vozovi uličnе železnice za dve minuti opoldne. Zatulili so rogovi avtomobilov in parne piščalke v dolgih in zategnjenih glasovih. Slična znamenja so naznanjala tudi v drugih mestih, da je pričela kampanja za drugo posojilo svobode.

Zakladniški tajnik McAdoo je bil v Clevelandu, kjer je odprl kampanjo za drugo posojilo svobode.

V cerkvi St. Johna v Richmondu so zapeli vsi zvonovi, v kateri je Patrick Henry izrekel nesmrtne besede: "Dajte mi svobodo ali smrt," in naznanjal skozi pet minut, da je kampanja pričela.

Če bo ljudstvo podpisalo povprečno na dan za $125,000.000 posojila, tedaj bo mogoče dobiti minimalno vsoto. Vladni uradniki upajo, da bo na dan podpisanega za $200,000,000 posojila. Če se to zgodi, bo v celoti podpisanega posojila okoli $5,000.000.000.

ENOODSTOTNA POSOJILA ZA FARMARJE.

Minniapolis, Minn. — Chas E. Lobdell, član odbora zvezne farmarske posojilnice, je govoril pred zvezo bankirjev, ki posojujejo denar farmarjem proti intabulaciji. Dejal je, da bodo farmarji kmalu dobili posojila od katerega bodo plačevali le en odstotek obresti. Bankir, ki ne more poslovati na ta način, je boljše, da zapre banko.

"Neumno je, če kdo trdi, da postava za farmarska posojila ne škoduje vaši kupčiji," je rekel Lobdell.

"Zdaj je znižala obresti skoraj do enega odstotka. Dnovi 2, 3 in 4 odstotnega posojila med upnikom in posojevalcem so šteti. Kupčija se mora znižati do enega odstotka. Nova postava je prišla, da ostane in bo najbrž sprejeta kot naš del naše gospodarske politike."

Za Lobdellom je govoril F. W. Thompson iz Chicaga, predsednik zveze. Samoposebica je, da je kritiziral zvezno postavo, češ, da bankirje ugroža zelo resna situacija, ker se znižuje profit vsled zveznih farmarskih posojilnic.

Well, če gospodje ne morejo izhajati, lahko primejo za delo v tovarnah ali pa na polju.

DELAVČEVA USODA.

Gary, Ind. — Osem delavcev je čistilo zamašen plavž na ukaz preddelavca Emery Padgetta. Iz neke zaklopke je pričel uhajati plin in Padget in še pet delavcev se je zadušilo.

VEDNO VEČ ŽEN V TOVARNAH.

Wilmington, Del. — Zdaj so pričeli nastavljati žene v Pullmanovih delavnicah in v tovarni Eastern Malleable Iron kompanije, da vrše delo, ki so ga prej opravljali delavci. Delavke opravljajo lažje delo; vendar pa nosijo pri delu površne hlače in delavske jopiče.

Du Pont Powder kompanija namerava nastaviti v tovarni Carney's Pointu, N. J., še dve sto deklavk.

WILSON IŠČE NEOMEJENO MOČ.

Predsednik pričakuje važnih dogodkov in hoče imeti proste roke za akcijo v odsotnosti kongresa.

KONGRES SE UPIRA.

Washington, D. C. — Voditelji uprave razpravljajo, da se predsedniku podeli neomejeno moč za čas, ko bo kongres na počitnicah, da se je lahko posluži, če razmere tako zahtevajo.

Nekteri namigajejo, da se v tem času lahko odigrajo važni mednarodni dogodki, ki se tičejo vojne ali miru.

Senator Lewis je bil v konferenci pri predsedniku. Po konferenci je dejal: "Povedal sem predsedniku, da lahko sprejmemo konferečno poročilo o vojnem davku do koncem tedna, zavarovalno predlogo za vojake in mornarje lahko rešimo v prihodnjem tednu, koncem tedna pa zaključimo zasedanje.

Mislim, da je pametno za kongres, če sprejme postavo, ki podeljuje predsedniku moč, da lahko izvrši vse v potrebi, kar hipno prinese potreba, ki nastane iz notranjih razmer, ali pri določanju cen vojnih potrebščin."

OGROMNA PRODUKCIJA PREMOGA.

Wilkes-Barre, Pa. — Poročilo biroja za informacije o produkciji trdega premoga, ki je bilo izdano za mesec avgust, ne potrdi govorice, da primanjkuje premoga. Poročilo pravi, da je bilo v avgustu produciranih 7,013,996 ton trdega premoga. Produciranega je bilo 35,051 ton več premoga kot v mesecu juniju minolega leta.

V osmih mesecih 1917 so producirali 51,405,341 ton premoga, ali 7,019,001 ton več kot lani. V devetihmesecih je bilo odposlanih 1,474,925 ton več premoga kot lani ob tem času. Govorica, da produkcija premoga nazaduje, je neresnična, ker številke ne lažejo.

V STAVKI OGIBALIŠČNIH ČUVAJEV NI SPREMEMBE.

Chicago, Ill. — V stavki ogibališčnih čuvajev in železniških premikačev pri Elgin, Joliet, & Eastern železniške družbe je vse pri starem. Stavkarji so obdržavali tri shode, na katerih so izjavili, da vztrajajo pri svojih zahtevah.

Naobratno pa višji železniški uradniki izjavljajo, da ne privolijo v nobeno koncesijo, in pravijo, da stavka le 400 uslužbencev. Temu nasprotno izjavljajo uslužbenci, da je štrajkarjev 1,200, ali trikrat toliko, kot jih prizna kompanija.

Družba imporitra stavkokaze, ki so zelo redka prikazen v teh časih. Le par strojev je gibalo v South Chicagu in Garyju, kolodvorski mojstri so pa opravljali delo čuvajev in premikačev.

Joe Burns, član stavkovnega odbora, pravi, da železnico lastuje jeklarska korporacija in vsled tega stavkajo uslužbenci jeklarske korporacije in ne kakšne železniške družbe.

KOMISIJA AMERIŠKE DELAVSKE FEDERACIJE.

Washington, D. C. — Ekseku tiva "Ameriške delavske federacije" je izdala poziv za 37letno konvencijo, ki se letos vrši v Buffalu, N. Y. Konvencija prične dne 12. novembra. Delegatje morajo biti izvoljeni dva tedna pred konvencijo in imena morajo biti naznanjena Frank Morrisonu, tajniku "Ameriške delavske federacije."

VREME.

Severni Illinois: V sredo jasno z nespremenjeno temperaturo. Zmerni južnozapadni vetrovi, ki preidejo v zapadne. Temperatura v zadnjih štiriindvajsetih urah: 54. Solnce izhaja ob 5:48, zahaja ob 5:30.

Nemška mesta napadena. Kajzerjeve čete na Goriško.

KLIC INDIJE PO DEMOKRACIJI.

Indijci apelirajo na Wilsona, da jim pomaga do samovlade in demokracije.

ANGLIJA SE NE ZMENI.

Washington, D. C., 2. okt. — Indija, velika angleška kolonija v Aziji, je pripravljena dati zaveznikom deset miljonov mož za na bojišče pod pogojem, če dobi "home rule" ali samovlado v smislu programa zaveznikov, ki naglašajo, da se vojna vrši za osvoboditev narodov in svetovno demokracijo.

Tako piše predsedniku Wilsonu Sir S. Sabramanien, voditelj lige za samovlado v Indiji. Pismu je priložen protest, podpisan od mnogih znamenitih domačinov, proti interniranju mrs. Ane Besant, ki je agitirala za home rule. Sabramanien je bivši višji sodnik v Madrasu in angleški kralj mu je podelil plemski naslov.

Pismo, ki ga je prejel Wilson, se glasi med drugim:

Madras, India, 24. jun. 1917. — "Njegovi ekselenci predsedniku Wilsonu: To pismo vam piše predsednik "Home Rule League" v Indiji, organizacije, ki izraža aspiracije združene kot so bile izražene po indijskem narodnem kongresu in vseindijski muzulmanski ligi. To sta edini organizaciji v Indiji, ki v resnici predstavljata narodne ideje naroda, katerega šteje tristo milijonov ljudi.

V zadnjem decembru se je sešlo 5000 delegatov teh dveh organizacij v Lucknowu in soglasno so sprejeli resolucije, ki so pozivale kralja Velike Britanije, da naj izda proklamacijo, izjavljajoč, da hoče Velika Britanija dati v najkrajšem času Indiji samovlado in demokratične reforme, ki bi dvignile Indijo s položaja odvisnosti med druge samoupravne dominije v britiškem cesarstvu. Resolucije, ki so izražale aspiracije Indije, so obenem naglašale tudi našo lojalnost Britaniji. Kljub temu, da je preteklo že več mesecev, se Velika Britanija še ni odzvala prošnji. Mogoče je vzrok temu, ker je vlada preveč zaposlena s težko odgovornostjo vojne.

"Razmerje narodnega gibanja v Indiji napram vojni zahteva, da se nam takoj zajamči samovlada. Ako se to zgodi, tedaj Indija postavi na bojišče zaveznikov najmanj 5,000,000 mož v treh mesecih in drugih pet miljonov mož v nadaljnih treh mesecih.

Zdaj smo podložen narod v verigah in naši tuji vladarji so nam prepovedali, da izrazimo javno naše želje po idealih, ki jih vsebuje vaša glasovita vojna poslanica: "Osvoboditev ljudstva, pravice narodov, velikih in majhnih, da si smejo odvreči vlado, katere ne marajo."

V teh razmerah se ni čuditi, če je apel oficijelne vlade v Indiji za prostovoljce v vojaško službo zadel na gluha ušesa. Izmed 30 miljonov možkih, ki so sposobni za vojaštvo, se je odzvalo le 500 prostovoljcev.

(Naše trdno upanje je, da vi, gospod predsednik Združenih držav, pridobite Anglijo za vaše lepe svetovne osvoboditve in s tem pripomorete, da bodo miljoni Indije lahko pomagali v tej vojni. Dovolite nam opomniti, da vi in mnogi drugi voditelji ne vedo vse resnice o strahovladi in izkoriščanju v Indiji. Uradniki tujega naroda, ki govore nam tuj jezik, nas vladajo z nasiljem; sebi dovoljujejo velike, pretirane plače, jemljejo nam naše bogastvo, ne dajejo nam izobrazbe in nam nakladajo težke davke, ne da bi nas vprašali, če jih lahko zmagujemo ali ne; na tisoče naših ljudi mečejo v ječe, ker izražajo svoje patrijotično mišljenje, — v ječe tako ostudne, v katerih mnogi jetniki umro vsled nalezljivih bolezni."

Francoski letalci metali bombe na Stuttgart, Frankfurt in Koblenz. Silne izgube Nemcev v Belgiji.

Italijani se pripravljajo na novo ofenzivo in Nemčija pošilja čete iz Galicije in Francije na goriško fronto.

4000 Turkov ujetih v Mezopotamiji. Rusi pognali Nemce eno milje pri Rigi. 50,000 Nemcev demonstriralo za mir v Frankfurtu.

Kodanj, Danska, 2. okt. — Včeraj se je vršila velikanska demonstracija za mir brez aneksij v Frankfurtu. Blizo 50,000 demonstrantov je korakalo po ulicah, nakar se je vršilo istočasno šest shodov. Voditelji socialistične, radikalne in klerikalne stranke so organizirali demonstracijo in govorili na shodih.

Amsterdam, 2. okt. — Iz Nemčije poročajo, da so bili zadnjo soboto v Essenu, mestu Kruppovih tovarn, krvavi izgredi pri demonstracijah za kruh in mir. Demonstracijo so vodile ženske, ki so se več ur ustavljale policiji in vojaštvu. Ženske so naskočile mestno hišo in pobile vse šipe na oknih. Končno je vojaštvo streljalo v množico in smrtno ranilo dve ženski. Mnogo je bilo aretiranih.

Izgredi so nastali vsled tega, ker ni hotel kancler objaviti mirovnih pogojev v državnem zboru. Vse mesto kipi nezadovoljnosti in srda.

Pariz, 2. okt. — Poročilo iz Basla, Švica, citira list "Die Neueste Nachrichten" v Monakovem, ki piše, da bo kancler Michaelis prihodnji teden ponovil konferenco z zastopniki iz Alzacije-Lorena v svrho, da se izdela za te dve deželi nekakšna avtonomija.

Kajzer bo dal pogoje v dveh tednih.

Amsterdam, 2. okt. — "Vorwaerts", glasilo večinskih socialistov v Nemčiji, piše, da bo kajzer objavil mirovne pogoje z ozirom na Belgijo v dveh tednih. Tako je baje izjavil minister zunanjih zadev Kuehlmann. List dodaje, da vlada zadržuje objavo, dokler ne pride psihologičen moment in ko bo Belgija še edina ovira do mirovnega pogajanja. "Vorwaerts" tudi pravi, da sta si kancelar Michaelis in Kuehlmann v lasch zaradi mirovnega vprašanja. Prvi je za Hindenburgov mir, zadnji pa baje odobrava kompromisni mir.

Iz Berlina tudi poročajo, da bo večinski blok v državnem zboru začel s splošno kampanjo proti junkerjem, militaristom in aneksistom. Dr. Erzberger baje začne z odprtim razkrivanjem resničnega položaja na bojišču in z bojem proti admiralu Kappeleju, ki pretirava rezultat submarinske blokade. Posvariti hoče Nemce o militaristični sili zaveznikov, posebno pa Anglije.

NEZGODE SE MNOŽE.

St. Paul, Minn. — Departmentu za delo in industrijo je bilo naznanjenih v avgustu 300 nesreč več v avgustu kot v juliju. Vseh nezgod je bilo 2,926, med katerimi je bilo 496 težkih ponesrečenj. Žen je ponesrečilo 87, v juliju pa le 77. Smrtnih nezgod v avgustu je bilo 19, v juliju le enajst.

Nesreče se niso pomnožile le v dveh ali treh industrijah, ampak je povišanje opaziti v mnogih industrijah.

Poročilo ne navaja nezgod na železnicah in v takih industrijah, na katere se ne razteza odškodninski zakon.

Delavski in industrijalni department pač meni, da je pomnožena delavnost v industrijah pomnožila tudi število nesreč.

Pariz, 2. okt. — Francoski avijatiki so prejšnjo noč zopet metali bombe na Stuttgart v Nemčiji in poleg tega na Frankfurt, Koblenz in Treves.

Washington, 2. okt. — Oficijelne depeše iz Rima govore, da bodo Italijani vsak čas pričeli z novo ofenzivo na goriški fronti. Nemčija jemlje svoje čete iz Galicije, Bukovine in celo iz Francije in jih pošilja na Primorsko, kjer bodo pomagale Avstrijcem pri obrambi sedanje fronte.

Petrograd, 2. okt. — Vojni urad javlja danes, da so ruske čete prebile nemške črte v okolišu Kronenburg - Spital - Groundull nad Rigo in vrgle Nemce nazaj za eno miljo.

London, 2. okt. — Uradno poročajo, da so britiške čete v Mezopotamiji zajele blizo 4000 Turkov, ko so okupirale mesto Ramadije.

Petrograd, 2. okt. — V Turkestanu (centralna Azija) se je pojavila vojaška revolta. Ustaši so napadli in pretepli generala Čerkesa. Minister notranjih zadev pravi, da bo ustaja kmalu zadušena.

Kupi nemških mrličev naraščajo v Flandriji.

London, 2. oktobra. — Vojni urad javlja, da so nemške čete sinoči izvršile nadaljne divje protinapade v Flandriji, toda vsi napadi so bili odbiti. Nemci so skušali reokupirati Zonnebeke, ali ogenj angleških baterij jih je pognal nazaj in ogromni kupi mrličev so tvorili sled za njimi.

Ob cesti Ypres-Menin so Nemci izvršili pet protinapadov z ogromnim številom vojaštva, toda brez uspeha; kolikorkrat so se zagnali nemški valovi naprej, tolikokrat so drli nazaj s silnimi izgubami. Najljutejši boji so bili v gozdu Polygon. Princ Ruprecht ni štedil življenj, niti materijala, da bi odvzel Angležem ta strategični kos ozemlja. Vsi napadi so se pa izjalovili pod strašnim ognjem angleških topov in strojnih pušk.

Angleška artilerija nadaljuje bombardiranje, pripravljajoča tla za nove napade. Bombardiranje bo morda trajalo teden dni, ali kadar pridejo napadi, bodo naperjeni proti hribom Chendaele, edinim višinam, ki še stoje med sedanjo angleško fronto in belgijsko planjavo v zapadni Flandriji. Železnica Ostend-Lille, edina proga, ki veže nemška središča z njihovimi četami na zapadnem Flandrskem, je že pod ognjem angleških topov na dveh krajih. Prihodnji napad morda privede Angleže v Roulers, kjer je središče flandrskih železnic, in kjer je bil dolgo časa glavni stan nemške armade v Belgiji.

Iz Berlina javlja nemški generalni štab o silovitem artilerijskem bojevanju od morja do Ypresa v Belgiji.

Novi porazi kronprinca pred Verdunom.

Pariz, 2. okt. — Nemški kronprinc je menda hotel pomagati četam princa Ruprehta, ki so v težki stiski v Belgiji, pa je izvršil včeraj novo vrsto napadov na obeh

(Dalje na 5. st., 1. kol.)

SLOVENEC -- GLAVAR INDIJANCEV.

Povest o zlatoiskalcih. — Spisal F. S. Tzuchar.

(Nadaljevanje)

Toda Gorski Duh je vstal, ogrnil se s svojim plaščem in dejal:

"Ne bilo bi prav, da ideči ljudje spijo v šotoru svojega belega prijatelja. Midva se morava vrniti v svoje šotore! Toda spomini na belega glavarja, njegovo ženo in deteta, ostanejo za naju neizbrisljivi."

"Gotovo ne mislita resno, da bi odpotovala že nocoj?" je rekel Pavel presenečeno. "Do vaših šotorov imata daleč — gotovo sta trudna. Ostanita, naša koliba je dovolj prostorna za vse."

"Ne," odvrne Solnčna Roža, midva vas morava zapustiti, toda spominjala se bodeva na vas vedno." In tudi ona se je zavila v svoje ogrinjalo, ter stopila k Gorskemu Duhu, ki jo je pričakoval pri vratih.

"No, če že mora tako biti; vama voščim srečno pot," je rekla Roža in poljubila Indijanko na lice.

Pavel je vžgal svetilko in ju spremil do pečine, kjer je držala strma steza v dolino.

"Ali vesta za pot skozi prelaz?" ju je vprašal. "Morata biti zelo previdna, kajti pot je jako strma. Ako kateremu stopinja izpodrsne, se bo gotovo ubil; kajti nihče ne more ostati pri življenju, ako pade preko teh pečin v globino."

Da bosta cenjeni čitatelj in čitateljica na jasnem, je potrebno pojasniti sledeče:

Bregarjeva koliba se je nahajala kakih petdeset korakov od visoke in strme pečine, s katere je bilo prav lahko pasti nad dvesto čevljev globoko. Na nasprotni strani je pa bila pot, držeča k rudnikom in sosedom. Ob pečini je držala strma steza v dolino, po kateri je malokdo upal iti, — toda Indijanca sta si zbrala to pot, vkljub temu, da je bila noč . . .

Solnčna Roža je ponosno odgovorila na Pavletovo vprašanje:

"Kot je sigurna stopinja divje koze, tako varno stopa Indijanec . . . Ne boj se za naju!" in sledila je varno Gorskemu Duhu, ki se je že plazil nizdol po strmini.

Ob robu prepada se je še enkrat ozrla proti Pavletu in vsklikuila: "Srečno — morda se zopet vidimo!" in izginila je Pavletovim očem.

"Ljudje zelo čudnih šeg," je premišljeval Pavel; in potem se je spomnil povesti indijanske deklice, kar ga je spravilo v zlovoljo.

"Tako sirovo in izvijačno postopanje — in to od strani moža, od katerega bi nikdar ne pričakoval kaj takega." Jezno je stisnil pesti in sklenil, da bo naslednje jutro zahteval od Grilla natančnega pojasnila o aferi.

Že se je nameraval vrniti v kolibo, ko zagleda nekoga, ki se je bližal od nasprotne strani. V temi ni mogel takoj spoznati došleca; ko pa je prišel nekoliko bližje, je v njem spoznal O'Briena. Bil je tako pijan, da je le s težavo hodil. Pavel mu je posvetil v obraz in vprašal:

"Kaj te je vendar sem prineslo nocoj, O' Brien — in v takem položaju?"

O'Brien se je nekoliko vzravnal in ko je spoznal, kdo ga je ogovoril, je odvrnil zmedeno:

"Tebe sem iskal — hik — Pavel. Izgleda, kot da bi me bil — hik — pričakoval" in opotekal se je sem in tja.

"Ne, nisem te pričakoval, O'Brien. Kaj te je vendar prineslo sem? Kaj pravzaprav želiš od mene?"

O'Brien je med kolcanjem in z zapletajočim jezikom pretrgano govoreč pojasnil, da je Grill odkril zlato v rovu in da želi z njim takoj o tem govoriti. Naročil je, da naj pride Pavel takoj k "Orlu," da praznujeta velik uspeh svojega zlatoiskanja.

Pavleta se je polotilo veliko razburjenje. "Novice iz najinega rova," je premišljeval; "gotovo je moj tovariš odkril zelo bogato žilo — morda čisto zlato . . . Takoj bom šel!" Malo počakaj, O'Brien, precej se vrnem; to rekši je šel v kolibo.

Roža je zibala svojo malo hčerko in poluglasno pela vspavanko — Pavel je vstopil k nji in rekel:

"Zelo važno opravilo me kliče za kratek čas od tebe, pridem kmalu domov," in poljubil jo je iskreno.

Ko se je vrnil zopet na prosto, je pričel gledati kje je O'Brien, toda ni ga bilo nikjer.

O'Brien je bil preveč pijan, da bi se mogel dolgo držati pokonci, vsedel se je pod bližnje drevo, da se odpočije. Ko je sedel, mu je bilo nemogoče zopet vstati. Nekaj časa je poizkušal vstati, ker se mu ni posrečilo, se je vzravnal v travi in trdno zaspal. Tako se je zgodilo, da ga Pavel ni mogel dobiti.

"Šel je gotovo kar brez mene," je mislil Pavel. "To je pač vseeno, saj vem za pot."

Ko je iskal O'Briena, je pogledal preko pečine. Stresel je z ramami in se obrnil vstran, ko je pogledal proti dnu.

"Skoraj tristo čevljev globoko — na dnu kamenje . . . Resnica — nihče, kdor pade doli, ne more ostati pri življenju. No, saj ne bom delal takih poskušenj.

Odšel je proti "Orlu". Kar začuti roko na svojem ramenu. Ko se obrne, opazi Grilla. Lunini svit je jasno obsvetil njegov obraz, in Pavel je opazil divji, ne gotovi pogled v njegovih temnih očeh, da ga je po vsem telesu nekam čudno spreletelo.

"Kaj želiš od mene, Jim?" ga vpraša. Napotil sem se, da se snidem s teboj pri "Orlu", kot si naročil O'Brienu. Ali si odkril zlato v najinem rudokopu?"

"Ni take sreče ne!" je odvrnil Grill s hripavim glasom. "Ne, stvar, radi katere sem nocoj prišel k tebi — ni razveseljiva, ampak žalostna . . . za te morda celo usodepolna . . ."

"Potem mi nikar nič ne omeni," reče hitro Pavel. "Sovražim vse neprijetne stvari. Toda ker si že tukaj, želim, da mi pojasniš tvoj ne možati nastop danes popoldne. Zakaj si se tako divje obnašal napram Indijancema?"

Grill se je vzravnal.

"Povest je dolga in bi te ne zanimala," je odvrnil.

Pavel je gledal na njega zelo strogo in zaničevalno.

"Jim," je rekel, "slišal sem povest iz ust indijanske deklice, in ta povest je bila zelo žalostna. Povem ti naravnost, Jim, da nimam več tako prijateljskih čutov do tebe v svojem srcu, kot sem jih imel še danes zjutraj. Jim, to ni bilo možati — to je sramotno!"

Grill je sklonil glavo.

"Povest človeka je toliko časa prepričevalna, dokler tudi drugi ne pove svoje," je zamrmral, "ti še nisi slišal, kaj imam pri vsem tem povedati."

"Resnično, toda jaz sem videl tvoj divji nastop danes. Videl sem, kako si skušal zabosti starega Indijanca! To in povest mlade Indijanke mi popolnoma zadostuje, da sem čisto na jasnem o zadevi."

"Toda, ona me je skušala ubiti, Pavel. Vidiš," in odpel je jopič, da je Pavel lahko videl dolgo brazgotino na njegovem vratu, katero mu je zadala Solnčna Roža v svojej srditi jezi z nožem. "To znamenje me bo spremljalo do groba."

"Toda ti si jo zapeljal, obljubljajoč ji, da jo vzameš za ženo. Izrabljal si lahkovernost indijanskega dekleta, kar je v mojih očeh zelo nečuveno," je osorno odgovoril Pavel.

Grill se je obrnil in šel vstran, potem se je počasi vrnil, pogledal Pavletu naravnost v obraz in rekel prepričevalno:

"Pavel, midva sva bila dobra tovariša skozi tri leta. V vsem tem času se nisva nikdar prepirala. Spoštoval sem najino prijateljstvo, ljubil sem te kot svojega najboljšega tovariša na svetu. To prijateljstvo me je nocoj privedlo sem."

"Indijanska deklica me je preslepila, kako, ti bom že povedal nekega dne. Časi se seveda spreminjajo . . . Jaz sem prišel nocoj k tebi, da te obvarujem pred slično nesrečo."

Pavle se hitro obrne k njemu.

"Kaj misliš s tem? Govori!"

"Prepričan sem, da te bo moje poročilo užalostilo. Kot pošten mož, ne morem več dovoliti, da bi se te tajne stvari nadaljevale." Sklonil je glavo in hinavsko gledal vstran.

Pavleta so zadnje besede zelo presenetile.

"Hitro — povej mi!" je zakričal, "ne drži me v negotovosti!"

Grill mu je položil roko na ramo.

"Ne vznemirjaj se preveč, delam le za tvoj dobrobit. Bodi mož in prenesi hudi udarec kot mož trdnega značaja. — Stvar, ki ti jo nocoj razložim je zate — žalostna . . . Tvoja žena — —"

Naprej ni mogel, ker ga je Pavel zgrabil za vrat kot krvoločni tiger svojo žrtev. Pritisnil ga je k tlom, pokleknil na njegove prsi in siknil skozi zobe:

"Ne drzni se ziniti slabe besede o nji! Njeno ime mi je preveč sveto, da bi smel blatiti s svojim jezikom tak lopov kot ti . . . Ako se drzneš omadeževati njen značaj, te vržem preko te pečine kot steklega psa! Razumeš?!"

Grill se je skušal oprostiti močnih Pavletovih rok in med stokom je grgraje rekel:

"Poslušaj — izpusti me! Ne bom ti drugega povedal kot to, kar lahko dokažem. Prišel sem k tebi kot najboljši prijatelj z najboljšimi nameni. Ne zadavi me torej po nedolžnem." In res se je že bal, da ga Pavel zadavi.

Pavel ga je izpustil.

"Vstani!" je rekel. "Poslušal bom, kaj mi imaš zapovedati. Zapomni si, če izrečeš le besedico laži o moji ljubljeni ženi — materi mojega deteta — te ubijem! . . . Pretrgam te na dvoje . . . Resno Te svarim.

Ne igraj se z menoj o mojih družinskih zadevah!"

Grill je počasi vstal in plašno pogledoval Pavleta. Zavedal se je, da svoje grožnje izvrši, ako ne bo previdno govoril.

"Zelo previden bom moral biti," je mislil sam pri sebi. Otresel si je prah raz obleke in ko je isto nekoliko vravnal, je hitro rekel:

"Zdaj bodi miren — Povem ti vse, poslušaj."

Ah, da bi bil Pavel tega zlobnega 'prijatelja' res vrgel v prepad in šel k svoji ljubljeni ženi, koliko trpljenja, koliko let tužnega življenja bi bilo prikrajšanega . . . Toda Pavel tega ni storil. Poslušal je strupene besede zlobnega Grillovega jezika . . . .

"Tvoja ženi ni nikdar pozabila svojega prvega ljubimca, O'Neila — počakaj, da končam!" je zakričal, kajti Pavel se je zopet vrgel proti njemu.

"Večer za večerom, kadar te ni doma, pošlje ona po njega in on pride. Nocoj se zopet snideta. Izmislila sta si načrt, spraviti te od doma; in kakor hitro opazita, da te ni doma, bodeta takoj skupaj."

"Največji lažnik na svetu! Zakaj se ti ven, dar ne posuši tvoj zlobni jezik v ustih?"

Zdaj Pavel ni bil več tako jezen kot prvotno, saj se mu je zdelo nekoliko mogoče. V srcu se mu je oglasila groza ljubosumnost.

"In tvoji dokazi?!" je bilo vse, kar je rekel.

"Čakaj!" je odgovoril hinavec.

"Oh, ali je mogoče! moja najdražja, moja žena! . . . biser mojega srca, mojega življenja — neodkrita meni? . . . Po vseh letih rajske, sladke ljubezni, ki sem jo delil z njo, po vsej gorečnosti in vdanosti, ki mi jo je izkazovala za časa najinega skupnega življenja . . . Sem se li varal v njenih očeh?" je vzdihnil nesrečni mož, poln arčne bridkosti. A kmalu se je vzravnal in zgrabil Grilla še enkrat za vrat:

"To je laž, ne verjamem tega! Zadavim te, hijena v človeški podobi!"

In Pavel bi bil sedaj gotovo izvršil svojo grožnjo, toda —

(Dalje sledi.)

Učite se esparanta!

"Kolikor človek zna toliko velja!" Ta resnični pregovor se nanaša na splošni izobrazbo, posebno pa na znanje tujih jezikov. Čim več jezikov znaš, tem dalje prideš po svetu in toliko večje koristi imaš od tega.

Za marsikoga je pač težko, priučiti se kakega jezika, bodisi ker nima naravnega daru za to, bodisi da je prelen za učenje. Tako se dogaja, da živi kdo leta in leta med tujim narodom, pa se še ne nauči njegovega občevalnega jezika. Zna mogoče par besed, toliko da se mora sporazumeti s svojo okolico, ali o temeljitem znanju in poznanju jezika ne more biti nonega govora. Drugi moda zopet dobro obvladujejo kak tuj jezik, pa ga ne znajo pravilno pisati, kar je zlasti slučaj pri starejših nefonetičnih jezikih, na primer pri angleščini.

Nam Slovencem ne manjka naravnega daru za priučitev tujih jezikov, kajti dejstvo je, da se priprostejše ljudstvo že v par mesecih vaj za silo nauči celo najtežjega jezika. Treba je samo nekoliko dobre volje, pridnosti, vstrajnosti, vaje in občevanja s tujerodci, in mogoče nam bo v najkrajšem času obvladati vsak jezik.

Kljub temu pa dobimo tudi še med Slovenci dosti takih, ki ne znajo razun svojega materinskega jezika nobenega tujega. Morda zna nekoliko nemških ali angleških besed, toliko da ga ne morejo "prodati", in to je vse. Da ne more pri takem "znanju" napredovati v življenju, je popolnoma naravno, in tako se dogaja, da morejo opravljati naši rojaki povečini najtežja dela pri nizki plači, da ostanejo navadno težaki in se ne morejo povspeti na višjo socijalno stopinjo.

Kdor hoče torej napredovati v tuji deželi, mora v prvi vrsti dobro obvladati jezik, ki se govori v dotični deželi. Izgovor, da se lahko živi tudi brez znanja tujega jezika, ker biva dotičnik morda med svojimi rojaki ali med Slovani sploh, katerih narečja za silo razume, je ničev in nesmiseln. Vsakdo, ki stremi po napredku, bo v prvi vrsti gledal, da se bo naučil jezika, ki mu je potreben za življenje. Prilike za to je dovolj, ker gredo pri tem tujerodcem tudi vlade na roko, kakor na primer v Ameriki, kjer se poučuje tekom zimskih mesecev v takozvanih večernih šolah brezplačno vse, kar je potrebno za življenje, zlasti pa jezik. Te prilike in ugodnosti bi se moral poslužiti vsakdo, kateremu je do tega, da bo v življenju napredoval.

To velja v splošnem o vsakem jeziku, in čim več tujih jezikov kedo obvladuje, tem večjo gotovost ima, da bo v življenju napredoval.

Je pa jezik, ki zasluži veliko pozornost, dasi ni nikjer splošno upeljan kot občevalni jezik. Ta jezik je esperanto, ki je že sedaj močno razširjen po vsem svetu in o katerem hočem izpregovoriti v naslednjem nekoliko besed, da vzbudim tudi med Slovenci zanimanje zanj.

Ustanovitelj ali bolje sestavitelj esperanta je ruski zdravnik dr. Ljudevit Lazar Samenhof, katerega pišejo esperantisti, ker je esperanto fonatičen jezik, Zamenhof. V devetdesetih letih preteklega stoletja se je zelo trudil, da bi sestavil jezik, ki bi odgovarjal vsem potrebam vsakdanjega življenja in kulturnim zahtevam, pri tem je pa bil enostaven, priprost in lahko učljiv. V ta namen je proučeval dolga leta vse moderne, kakor tudi klasične jezike, kar mu je bilo toliko lažje, ker je sam popolnoma obvladoval več jezikov. Zbral je iz teh jezikov osnovna, najenostavnejša pravila ter jih vzel za podlago novemu jeziku, katerega so začeli njegovi pristaši imenovati "esperanto" po izmišljenem imenu dr. Ljudevita Lazarja Zamenhofa s katerim je podpisal svoje članke v ruskih in drugojezičnih svetovnih listih. ("Esperanto" pomeni v esperantskem jeziku: "upajoči.")

Dasi je za časa Zamenhofa že obstojal sličen jezik, ki je bil namenjen za mednarodno občevanje, takozvani volapük, vendar pa je bil zapleten, preveč težak in preokoren, da bi se mogel splošno razširiti in splošno uveljaviti Ravno zaradi tega je posvetil dr. Zamenhof sestavljanju lažjega in priprostejšega mednarodnega jezika vse svoje moči. Da ni bil njegov trud zaman, nam kažejo izjave učenjakov, ki so se zelo pohvalno izrazili o njem, primerjajoč ga z volapuekom, zlasti pa dejstvo, da se je že zelo razširil po vsem svetu, tako da se mu prorokuje, da bo postal v resnici svetovni, mednarodni jezik.

V naslednjem navajam nekoliko podatkov o esperantu, iz katerih lahko vsakdo razvidi, da morda ni daleč čas, ko bo splošno uveljaven kot občevalni jezik med nadodi.

Kljub temu, da je bil esperanto sestavljen šele leta 1889., ima vendar že danes literaturo, ki obsega nad 5000 knjig izvirnega in iz drugih jezikov prestavljenega čtiva. V teh knjigah nahajamo najboljša in najznamenitejša dela svetovnih pisateljev, kakor Shakespeareja, Molierja, Dumasa, Poeja, Hugota, Tolstoja, Heineja, Ibsena itd. Poleg tega izhaja nad 200 periodičnih publikacij v vseh delih sveta.

Dosedaj se je vršilo deset svetovnih kongresov, na katerih se je praktično preiskusil esperantski jezik in na katere so poslale številne države svoje uradne zastopnike, vstevši Zdr. države. Na teh kongresih, ki so se vršili vsako leto izza 1905, je bilo navzočih od 1000 do 4000 delegatov iz 20 do 45 različnih držav.

Esperanta se poslužuje že sedaj nemška kakor tudi francoska vlada v svojih uradnih vojnih poročilih, kakor tudi Rudeči križ in na stotine zdravnikov in bolniških strežnic na raznih evropskih bojiščih. V rabi je tudi pri takozvanem "Repatriation uradu" v Švici, ki odpravlja ujete in ranjene vojake na njih dom. Poslužujejo se ga istotako tudi že razne policijske in vojaške oblasti.

Iz tega je razvidno, kako zelo je esperanto že razširjen po svetu in da se vedno bolj uveljavlja. Pristašev ima že nad deset milijonov po raznih deželah, medtem ko podpirajo razne vlade esperantski pouk in ga upeljujejo tudi že javno. Tako so Zdr. države upeljale pouk esperanta v raznih svojih departmentih, zlasti v gospodarskem in trgovinskem in tudi nastavile posebne učitelje na raznih visokih šolah.

Esperanto je edini mednarodni jezik, ki ne bo ostal samo načrt, ker odgovarja vsem zahtevam mednarodnega jezika. Ima torej veliko bodočnost pred seboj, zlasti v mednarodni trgovini in gospodarstvu kakor tudi pri potovanju po tujih deželah. Osvaja si vedno večje polje po vsem svetu, tako da bo morda že kmalo splošno v rabi in v veljavi, ker se ga lahko vsakdo, zlasti pa izobraženejši človek kaj hitro nauči. Pripoveduje se, da je Lev Tolstoj govoril esperanto po — polurnem učenju.

Kakor že omenjeno, je esperanto fonetičen ježik, to je, da se piše ravno tako kakor izgovarja. Sestavljen je iz besed raznih jezikov, iz katerih se da stvoriti s pomočjo pred in pripon ogromno število besed. Je torej zelo priprost, poleg tega pa tudi zelo blagoglasen. Slovnica esperanta je tako enostavna, da se jo lahko vsakdo nauči v par urah, tako da je učenje tega jezika veliko lažje, kakor kateregakoli jezika.

Kdor se hoče natančneje poučiti o esperantu, naj piše na "American Eesperantist Co." West Newton (Boston Mass.), in izdaja mesečnik, "Amerika Esperantisto", ki je posvečen esperantu v severni Ameriki.

Opozarjam pa, **da se je pričel v nedeljo 30. septembra v Chicagu nov esperanski tečaj za začetnike,** tako da bo imel vsakdo priliko temeljito naučiti se esperanta. **Pouk se vrši vsako nedeljo od 2:30 do 5. popoldne v šoli v Dvorakovem parku na May in 21. Street.** Tečaj bo trajal tri mesece. Pouk je brezplačen, učne knjige pa stanejo samo $1.25. Poučuje se v angleščini in češčini, deloma tudi v slovenščini, tako da bo vsakdo lahko razumel razlaganje.

Kdor se zanima za esperanto in kdor se ga hoče perfektno naučiti, se naj upiše sedaj v zimski tečaj, kar bo za vsakega velike koristi. Dovoljeno je, da vsakdo lahko obišče par vaj, da se prepriča ali bo mogel zmagovati učenje ali ne, ne da bi se mu bilo treba že tudi upisati. Pouk je poleg tega zvezan s tako malimi stroški, da more vsakdo pohajati v tečaj.

Upam tedaj, da se bo pričelo tudi med Slovenci zanimanje za esperanto in da se bodo v velikem številu upisali v zimski tečaj.

M. M.

VSAK navdušen ljub za Slovensko Narodno Podporno Jednoto se naroča na "Prosveto".

Naše stališče.

Zadnji teden je bil v kongresu sprejet zakon, ki čaka le še podpisa predsednika da bo pravomočen, ki daje generalnemu poštarju polno moč da zatre vsak list, ki bo pisal proti vojni.

Generalni poštar Burleson je pred par dnevi dal izjavo v kateri pravi, da se ni bati nobenemu listu, tudi če kritizira vlado, ne bo pa dopustil, da bi se pisalo proti vojni, ali da bi se jo imenovalo kapitalistično vojno.

Ta zakon v prvi vrsti zadene liste pisane v neangleških jezikih. Vsak tak list bo moral dobiti oblastveno dovoljenje poštnih oblasti, če bo hotel izhajati. Vsa poročila o vojni in kar se tice vojne, bodo morale biti prestavljene na angleški jezik, in urednik jih bo moral zapriseči, predno bodo šla v list. Če se bo videlo, da kateri list piše proti vojni, se ga ustavi s tem, da se prepove pošiljati po pošti, ekspresu in potom vseh drugih prometnih sredstev.

Tisti tujejezični listi, kateri lahko dokažejo, da niso pisali proti vojni ali simpatizirali s centralnimi oblastmi, bodo lahko naprej priobčevali vojna poročila, ne da bi jih morali prevajati na angleški jezik.

Mnogi listi, o katerih vedo, da simpatizirajo z Avstrijo in Nemčijo, ne bodo dobili tega dovoljenja. Ravno tako ga ne bodo dobili mnogi tujejezični soc. listi.

Za te liste bo težko najeti moči zmožne obeh jezikov, da bi prevajali gradivo, in v drugem oziru je to združeno z velikimi stroški. Tudi tekanje iz uredništva na poštne urade bo vzelo mnogo časa, kar bi zapoznelo vojna poročila, in stvari tičoče se vojne najmanj za en dan.

Večina teh listov bo marala s takimi poročili in članki sploh prenehati, in bodo morali prostor napolniti s povestmi, članki o perotninstvu itd.

Da je do tega zakona prišlo, so največ krivi listi, naklonjeni Avstriji in Nemčiji, in fanatiki pri socialističnih listih, ki vsak po svoje ustavljajo vojno in narobe tolmačijo socializem in zaključke mednarodnih soc. zborovanj.

Vsakdo, ki je imel odprte oči, je videl, da pride do tega, in brez strahu trdimo, da so ravno fanatiki in kajzerjevci dali povod, da se sedaj maši usta tudi tistemu časopisju, ki je bilo zmerno, in le s čistimi nameni kritiziralo razne napake, ki se delajo v teh izrednih razmerah.

Članstvu SNPJ. je taktika "Prosvete" v pogledu te vojne znana, in ogromna večina jo odobrava.

Priznali smo vojno kot fakt, ki se ne da preprečiti. Stojimo na stališču, da je nemški militarizem, ki ogrožava ves svet, treba poraziti, vsled tega nismo in ne bomo igrali v roko ce. kr. pristašem. Potegovali se bomo v nadalje za koristi delavskega razreda, in v tem nam ne zastavi poti nobena sila.

Nikakor pa se ne bomo ozirali na proteste par članov, ali priobčevali dopise. ki niso za tisk.

Naš namen je "Prosveto" ohraniti članstvu naše jednote, vsled tega se na napade demagogov ne bomo ozirali.

Če bi mi hoteli pisati kot zahteva par oseb, bi s tem sčasoma zaigrali list, fanatiki bi se pa — smejali v pest. Toda kot omenjeno, članstvo SNPJ. razume razmere, in današnji položaj, kar nam dokazujejo mnogi dopisi. Da pa se dobi par ljudi, ki so vedno pripravljeni vršiti demagogičen posel, ni na vsezadnje nič čudnega.

Kakor ena lastovica ne prinese spomladi, ravnotako teh par demagogov in fanatikov ne bo obrnilo vode, da bo tekla v hrib.

APEL V ZADEVI MOONEYJA.

San Francisco, Cal. — Zagovorniki Thomas J. Mooneyja pripravljajo regularen priziv za novo obravnavo.

BIVŠI JETNIČAR POD OBTOŽBO.

Jefferson City, Mo. — Oblasti so aretirale bivšega jetničarja Mc Clunga na obtožbo, da je izvršil zaroto z namenom, da oslepari državo.

Obtožnica mu očita, da je hotel plačati 1962 vreč cementa v vrednosti $981, ki jih kontraktor Jordan ni nikdar dostavil.

DOPISI.

Chicago, Ill. — Čikaški Slovenci ne žive skupaj, kakor je to navada po drugih naselbinah, nego so raztrešeni po vsem širnem mestu. Vsled tega nimajo mnogo prilike priti skupaj in se spoznavati. Edini prostori, kjer se shajamo, so društvene seje in veselice.

Ena teh prilik se nudi čikaškim Slovencem dne 6. oktobra t. l. Na ta dan priredi društvo Slovenski Dom št. 86, SNPJ., veselico v Best dvorani, na 2171 Clybourn Ave. in Southport Ave. Najboljšo zvezo imate z Ashland karo št. 9, ki vas pripelje do dvorane. Na programu bo ples, srečolov in druge zanimivosti. Igrala bo dobra unijska godba. Odbor je uredil vse potrebno, da bo ta veselica nekaj posebnega na North Side.

Vsled tega uljudno vabimo vse slovensko občinstvo, da se te naše veselice v kar najobilnejšem številu udeleži. Tudi želimo, da nas poseti plemeniti Gajžla, že zato ker je plemenitaš.

Na svidenje 6. oktobra.

Veselični odbor.

Calumet, Mich. — Društvo Bratska Sloga št. 62, SNPJ., je na zadnji redni seji sklenilo, da podpira inicijativni predlog društva Triglav št. 2, SNPJ., ki predlaga mesto La Salle za sedež bodoče konvencije. Vzroke je navedlo omenjeno društvo v inicijativi, ki so tudi za nas merodajni.

Nadalje podpiramo inicijativni predlog dr. Ilirija št. 38, SNPJ., za razvrstitev bolniških razredov po skladih v smislu, kot je predlagalo omenjeno društvo.

Za društvo Bratska Sloga: P. J. Spehar, predsednik, M. Urih, tajnik, P. Shaltz blagajnik.

Cicero, Ill. — Kot nam kažejo vsa znamenja, je nastopila jesenska doba letnega časa in prismejal se nam je naproti mesec "vinotok." Kdor ga ne pozna? Vsi tisti, ki smo doma iz vinskih goric — in teh nas je večina Slovencev in tudi mnoge druge narodnosti — ga dobro poznamo.

To so bili večeri — v vinogradih in vinskih hramih. Vesele pesmice so se glasile v noč in videl si razposajene, zadovoljne obraze.

V ameriških mestih nam je življenje mnogo enoličnejše, delo v rudnikih in tovarnah je vsaki dan enako. Kakor kolesja v strojih — brez velikih sprememb, se staramo. Privoščiti si zabave ali počitnic v pravem pomenu besede si ne moremo, ker so naši dohodki majhni, tako zelo majhni, da nam tudi po novi davčni postavi ne bo treba plačevati dohodninskega davka. Kaka sreča!

Toda mi kljub temu prirejamo zabave. Niso to nikakršne sijajne prireditve, toda prihajamo skupaj, da se poveselimo na način, kot je nam sploh mogoče. Nekoliko zapojemo, plešemo, pripovedujemo si razne zanimive in nezanimive stvari o delu, politiki, vojni itd. in pijemo — vodo seveda — pa nam izteče večer kakor ura. . . V pondeljek se zopet vlačimo po tovarnah z zaspanimi obrazi. Tako "maširamo" iz dneva v dan.

Kot ljubitelj domače zabave vabim čikaške Slovence na veselico našega društva Slovenski Dom št. 86, SNPJ., dne 6. oktobra v Best dvorani Clybourn in Southport Ave. Na tej veselici bomo lahko v mislih praznovali mesec vinotok in prebili večer v prijateljskem krogu.

Naše društvo bo udeležbo od strani bratskih društev vračalo pri njih sličnih prireditvah. —

F. M., zapisnikar.

South Chicago, Ill. — Ker vidim, da mi je potekěla naročnina, jo takoj poravnam, ne da bi se me moralo drezati od strani upravništva.

Dnevnik Prosveta se mi je zelo priljubil in zato sem ga pripravljen podpirati. Mislim, da tudi ostalo članstvo naše jednote vrši svojo dolžnost, agitirati za naše glasilo. Razširimo Prosveto po vseh krajih, kjer žive Slovenci. Člani SNPJ. žive po vseh delih Združenih držav in bi lahko storili mnogo, če bi se hoteli nekoliko potruditi. Prosveta bi morala biti z ozirom na članstvo naše jednote najbolj razširjen list med ameriškimi Slovenci. Čim več naročnikov ima list, tim boljši so njegovi finančni dohodki. List se lahko poveča in izboljša v vseh drugih ozirih. Imejmo to pred očmi in pojdimo na delo za naš dnevnik in SNPJ.

J. L.

La Salle, Ill. — Pevsko in dramatično društvo Soča uprizori v nedeljo 14. oktobra zvečer v dvorani Slov. Narodnega Doma veliko narodno igro "Deseti brat", ki je ena najpriljubljenejših narodnih iger na slovenskem odru. Vsled tega upamo, da občinstvo iz La Salle in okolice poseti to prireditev v obilnem številu. Diletantje se marljivo pripravljajo za nastop in nas zagotavljajo, da bo ta prireditev nekaj posebnega za našo naselbino.

Ker je čisti dobiček namenjen v korist S. N. D., upamo na obilo udeležbo. Začetek igre ob poluosmih zvečer. Na svidenje!

"Soča."

Aliquippa, Pa. — Mesec september je bil za našo malo naselbino mesec smrti. 3. septembra smo izgubili našo sestro M. Slabe, kakor je bilo že poročano, 20. septembra se je pa za vedno poslovil od nas brat Anton Zupančič, star 25 let, doma iz Velike Stare vasi pri Grosuplju na Dolenjskem. V stari domovini zapušča stariše, brata in dve sestri. Pokojni brat je bil naprednega duha in delaven član S. N. P. J. Kako je bil priljubljen pri vseh, ki so ga poznali, je pričal njegov pogreb kakoršnega še ni videla naša naselbina. Pogreba se je udeležilo društvo Grozd št. 122, SNPJ., čigar član je bil pokojni, in društvo št. 109, KSKJ. Oba društva sta položila pokojnemu bratu na grob krasne vence s pozdravnimi napisi. Ob odprtem grobu je imel brat predsednik ganljiv govor, ki je mnogim privabil solze v oči. Naj ti bo počitek lahak v tuji zemlji!

Tu se je zopet videlo, kako potrebno je, da smo člani dobrih slovenskih društev. Kdo drugi bi mu priredil tako lep pogreb in čul ob njegovem mrtvaškem odru, če bi ne bil pri nobenem društvu?

Da, potrebno je, da pristopamo v društva. Marsikaterega rojaka sem že čul, ko je rekel: "Kaj mi če društvo, saj nisem bil še nikdar bolan in se počutim močnega, da bi se lahko z vragom pretepal."

Imamo tovarne in rudnike, ki sejejo bolezen in smrt, in če si danes zdrav in močan, si lahko jutri bolan, pohabljen ali celo na mrtvaškem odru. Prijatelj, pristopi, dokler je še čas! V okrilju S. N. P. J. boste našli varno zavetje v slučaju nesreče.

Ravno ko to pišem, je umrla trileta Albina Vrečar, ki je bila zavarovana v otroškem oddelku. Starišem naše sožalje!

Fr. Rome.

Aliquippa, Pa.—Društvo Grozd št. 122, SNPJ., je na svoji zadnji seji vzelo v pretres inicijativna predloga društva Naprej št. 5, glede bodoče konvencije, in društva Ilirija št. 38 glede premenitve bolniških razredov po skladih. Naše društvo se strinja z obema predlogoma in je sklenilo, da ju podpira iz ravno tistih razlogov kot jih navajata gori omenjena društva.

F. Mihčič, predsednik.
F. Rome, tajnik.
F. Strubelj, blagajnik.

Chicago, Ill. — Na prošli seji društva Nada št. 102, SNPJ., je bil prečitan dopis društva Slovenski Dom, v katerem nas vabijo na udeležbo njih veselice 6. oktobra. Ker naše društvo trpi na bolezni kot mnoga druga, to je, da se le malo članic udeležuje sej, nismo mogle ukreniti o kaki korporativni udeležbi. Ko bi bilo mogoče iznajti kako zdravilo proti ti bolezni, bi društvom mnogo koristilo. No, morda sčasoma zopet pride tisti nemški zdravnik, ki se je par let nazaj bahal po Ameriki, da je iznašel uspešno zdravilo proti jetiki, ki pa je imelo to lastnost, da ni bilo "uspešno".

Sestre, tudi naša veselica se bliža, in če se ne bomo zanimale za prireditve bratskih društev, potem tudi me ne smemo pričakovati od njih sodelovanja pri naših veselicah.

Vsled tega bi jaz želela, da se zberemo pri sestri Špolar na 1924 Loflin st. 6. oktobra ob 7. uri zvečer. Tam bo tudi zbirališče društva Narodnih Vitezov, in potem lahko skupno z njimi odidemo na veselico gori omenjenega društva.

Obenem opozarjam tiste članice, ki ne čitajo glasila, da je zopet razpisan izreden asesment za bolniški sklad, po 25c na vsak dolar bolniške podpore. To naj bo nekakšen opomin tistim, ki se vedno branijo obiskovati bolnice in poročati o njih stanju na sejah. Ravno zanemarjanje te dolžnosti je mnogo krivo, da imamo večen deficit v bolniškem skladu. Iz računov med jednoto in društvi lahko sprevidite, koliko več podpore vzamejo nekatera društva, kot je uplačajo. Če se to zgodi enkrat ali dvakrat, bi človek še ne dvomil. Ker se pa to dogaja nepretrgoma, je nastvari na vsak način nekaj gnilega, ki se bo moralo na eden ali drug način ozdraviti.

Prosila bi tudi članice, naj plačujejo asesment na seji. Doma imam mnogo drugega dela in mi je težko gubiti čas z vknjiževanjem skozi ves mesec. Nekatere mi pošljejo samo karto s prošnjo, da naj jaz založim za tekoči mesec. To ni tako lahko, ker nimam "upravnega sklada", kredita pri jednoti pa nimam. Bo pač najbolje, da same plačujete redno vaše prispevke.

To sem želela povedati v blagohotno pojasnilo, da ne bo zamere.

Opozarjam članice, da se zanesljivo udeleže seje dne 7. oktobra. Ukrepati imamo važne stvari glede veselice.

Mary Udovič, tajnica.

New York City, N. Y. — Eden glavnih madežev na polju slovenskega časnikarstva v Ameriki je torej izginil. "Največji in najboljši slovenski dnevnik, izpopolnjen v slovnici in vseh drugih ozirih", je žalostno poginil.

Kmalu potem, ko so bile pretrgane diplomatične vezi med Ameriko in Avstrijo, je bila zapečatena usoda tega lista. Sicer je imel naročnike, dasiravno ne mnogo, v krajih, kjer napredno časopisje še ni imelo prilike prodreti med narod. V krajih, kjer ljudje delajo dolge delavne ure in jim težko delo ne da prilike misliti, je bil "Sl. Narod" njih glasilo. To so ljudje, ki so prišli iz gotovih krajev na Slovenskem, polni hlapčevske ljubezni do Avstrije in ki so gluhi za vse drugo. V dolgih letih njih bivanja v ti deželi se niso ničesar naučili. Njih duševno obzorje je ostalo ozko in omejeno z istimi nazori, kot so jih prinesli iz stare domovine. Za pouk in napredek so gluhi in vsakdo, ki poskuša dokazati tem ljudem, da so na napačni poti, naleti na odpor in navaden nasvet, ki ga dobi od njih je: "Prijmi lopato v roko kot jo moramo mi." Za organizacije jim ni mar in so popolnoma zadovoljni s svojo usodo. Ob večerih po težkem delu si pripovedujejo dogodbe, ki so jih slišali pripovedovati od drugih. Ob nedeljah hodijo v cerkev, ne toliko iz pobožnosti kot iz navade. Tem ljudem je bil pokojni "Slov. smrad" prava dušna hrana in čitali so ga s slastjo. Spoznali ste to lahko po dopisih, ki so se priobčevali od njih pred vstopom Amerike v vojno. "Naš cesar, naša armada, naša ljuba Avstrija . . ." itd., so bili izrazi, ki so jih rabili v svoji pasji ponižnosti do ene izmed najbolj nazadnjaških držav na svetu.

In sedaj jim je to glasilo umrlo, par drugih, ki so mnogo pohlevnejša, pa hira in se bori s smrtjo.

Zotti je mislil, ko je ustanovil list S. N., da so razmere med ameriškimi Slovenci take kot med Hrvati in je računal, da dobi za to avstrijakantsko glasilo tisoče naročnikov, a se je temeljito prevaril. Noben slovenski list v Ameriki, ki piše za avstrijsko ali katerikoli drugo dinastijo, ne more izrikoli drugo dinastijo, ne more izhajati brez zunanje podpore. Kakor hitro ta odpade, pomeni konec lista.

Pred dobrim tednom smo čitali v listih, da je ameriška vlada dobila v roke dokaze o podkupovanju raznih listov s strani avstrijskih diplomatov, med katerimi je omenjenih tudi nekaj 'hrvatskih' listov. Pokojni list je enkrat po strani priznal, "če bi že prišla podpora, čemu bi se je branili." Bilo je jasno vsakemu, da je bil za tem listom "nekdo", ki ga zalaga. Sedaj je ta 'nekdo' prenehal podpirati in zgodilo se je to, kar se vselej zgodi v takih slučajih: propasti moraš.

Bil je to eden poizkusov, kakoršnih je bilo med nami že vse polno: "blufati" ameriške Slovence. Toda vsakdo je že sprevidel, da to ni tako lahka stvar med našim narodom. Vsak tak poizkus dobi nekaj kalinov, kar pa ni dovolj, da bi se jim stvar izplačala. Ljudje, ki so čitali pokojni list in se stricali z njim, ne štejejo v slovenski javnosti. To je masa ljudi, ki rabi v prvi vrsti izobrazbe. Treba je porabiti vsako priliko, da se jim dopove, da rešitev našega naroda ni odvisna, kot oni to mislijo, od avstrijske vlade, nego je to mnogo ležeče na nas samih in od izida vojne. Če imajo kaj resnične ljubezni do naroda in če bodo znali samostojno misliti, se nam morda še pridružijo v našem gibanju za jugoslovansko republiko.

V organizaciji S. R. Z. je delo za vse prave Slovence.

Poročevalec.

STAVKOVNI SKLAD.

Tretji izkaz.

Za stavkovni sklad so darovali:

Št.	Društva in kraj	Svota
310	Biswell, Pa.	$ 2.25
318	Baggaley, Pa.	20.00
258	Bellaire, Ohio	4.00
250	Thurber, Tex.	5.00
117	Yukon, Pa.	3.60
307	Hays, Pa.	1.45
5	Cleveland, Ohio	5.00
	Skupaj v tretjem izkazu	$ 41.30
	Prej izkazanega	69.75
	Skupaj do 3. oktobra	$111.05

Filip Godina, upravitelj.

Naznanila in vabila

Broughton, Pa. — Naznanjam članom dr. Zvezda št. 52 SNPJ., da redno obiskujejo bolnike in poročajo o njih stanju na rednih sejah. V nasprotnih slučajih boste kaznovani po pravilih in sklepih zadnje redne seje. Da se izognemo neljubim prepirom, upoštevajte to. Jacob Dolenc, taj.

So. Burgettstown, Pa. — Opozarjam člane društva Slovenska gorica št. 287 SNPJ., da se zanesljivo udeleže redne mesečne seje 14. oktobra t. l. Na dnevnem redu bo več važnih točk. Ukrepalo se bo glede Slovenskega delavskega doma. — F. Stegovec.

Yukon, Pa. — Opozarjam člane društva Novi Dom št. 117, SNPJ., da se redneje udeležujejo se. Dvorana, kjer se vrše naše seje, je tako blizo vsem članom, da nima nihče uzroka izostajati. Pri zadnji redni seji smo sklenili, da plača vsak po pet centov na mesec za štrajkarje po raznih krajih Amerike.

Naj bi to upoštevala tudi ostala društva naše jednote in na ta način pomagala našim bratom, ki se borc za izboljšanje delavskih razmer. — Anton Lavrič, taj.

Aurora, Minn. — Opozorjam člane dr. Aurora, št. 43 SNPJ., da se zanesljivo udeleže redne mesečne seje dne 7. oktobra ob eni uri popoldne. Po seji se vrši veselica in srečkanje dobitkov, ki jih ima društvo v zalogi. — Društvo je nadalje sklenilo, da se vsakega člana, ki se ne udeleži treh zaporednih sej, suspendira za en mesec. — Vsi tisti, ki ste izostali od zadnjih dveh sej, udeležite se gotovo te seje, ker v nasprotnem slučaju bom prisiljen upoštevati pravila in zapisnik društva. — Tudi mora vsak član plačati $1 za pokritje dolga, ki ga imamo na S. D. D. D. — Jos. Kozina, tajnik.

Waukegan, Ill. — Opozarjam člane dr. Sloga št. 14 S. N. P. J., da se polnoštevilno vdeleže seje dne 7. oktobra v navadnih prostorih. Glasovalo se bo o inicijativnih predlogih glavnega odbora, ki so sedaj na splošnem glasovanju. Predlogi so važni, vsled tega je potrebno, da se o njih glasuje. Nadalje opozarjam na posebni asesment v bolniški sklad, ki je razpisan za mesec oktober, november in december. Prosim, da se to upošteva in da vsaki prinese zadostno svoto seboj. — John Gantar, tajnik.

Mansfield, O. — Pozivam člane dr. Jadransko Morje št. 238 S. N. P. J., da se vdeleže seje 14. oktobra v navadnih prostorih. Na dnevnem redu bo važna točka v korist društva in S. N. P. J., vsled tega želim, da ste prisotni. — Pripeljite kaj novih članov seboj. — L. Frank, pred.

Lowelville, O. — Pozivam člane društva Proletarec št 37 S. N. P. J., da se zanesljivo udeleže seje dne 23. oktobra t. l. Ker bo dnevni red zelo važen, je želeti, da ste prisotni. — John Ribich.

Chicago, Ill. — Na zadnji seji društva Narodnih Vitezov je bilo sklenjeno, da se korporativno udeležimo veselice društva Slovenski Dom št. 86 S. N. P. J. v Best dvorani na Clybourn Ave. vogal Southport Ave. Člani se zberemo pri bratu A. Spolarju na 29th St. in Blue Island Ave. točno ob 8. uri zvečer. — Upoštevajte sklep društva in pridite gotovo. — John Koren, tajnik.

PTIČEK SE JE UJEL.

Chicago, Ill. — Rolf P. McQuellan, ki ima svoj dom v raznih mestih, se je obleke! v oficirsko uniformo, da lažje izvaja sleparije. Zdaj so ptička prijeli v Spartanburgu, N. C., v družbi omožene žene iz Clevelanda, O.

McQuellan je nastopal kot kapitan R. N. Wilson, kapitan Robert Steward Davis in lajtnant Marks. Ko so ga aretirali, so našli pri njemu $500 v gotovini.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rocksprings, Wyo.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pleteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zavertnik.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPIRLJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga instanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 811 — 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravništvom "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu navedeno ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsako prvo sredo in tretji četrtek v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

KADITE TILLMAN CIGARE,
Unijsko izdelane
Ibykus Cigare 10c
"La Casera" Cigare 10c
TILLMAN CIGAR CO.
AURORA, MINN.

NAPREDEK.

Prosveta piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK
Herminie, Pa.

Zastonj

ČAJ NA POSKUŠNJO

15 ČUDOVITIH ŽELIŠČ vsebuje slovita zdravilna iznajdba, FATHER MOLLINGERJEVEGA SLOVITEGA ŽELIŠČNEGA ČAJA. Če imate trganje, zaprtje, nečisto kri, želodčno nerednost, glavobol, jetrno ali ledvično bolest, nam pošljite vaš naslov na dopisnici in prejmete brezplačno zavitek. Naslov:

MOLLINGER MEDICINE CO.
24 Mollinger Building
14 East Park Way, (N. S.)
PITTSBURGH, PA.

Možje.

Pustite, da vam dokažemo, da za slabe živce, izgubljeno moč, dolgo življenje in moč, obisti in želodčne bolesti, splošno slabost, ponočno potenje vsled oslabelosti, nevrastenijo, posledice prevelikega zavžitja pijače, jedil in drugih enakih nerednosti je najboljše zdravilo na svetu JUVITO TABLETS. Pošljite nam $1.00 za eno škatlo, ali pa če želite še več izvedeti o čudežni moči predno naročite to zdravilo, potem pa pišite po vzorec in knjigo, katera opisuje vse to. Naslov:

JUVITO LABORATORY,
South Hill Branch 6, Pittsburgh, Pa.

CHICAGO — **LAW** — SCHOOL

Day and Night Law Classes. 22 years' success. 1800 Graduates. Free Oratory—3 Years' Practice Course. Finest Class Rooms in the City.

DAY AND NIGHT HIGH SCHOOL COURSES

Prepares for College, Law, Medicine, Dentistry or Engineering, in the shortest possible time, or Catalog Address Chancellor J. H. Tobias, 53 W. Jackson Blvd. Tel. Wab. 5593.

Pozor Pittsburgh in okolica!

Cenjenim rojakom in odjemalcem naznanjam, da sem preselil svojo **KROJAČNICO** iz 5313 Butler St. na 5239 Butler St. Prijazno se zahvaljujem vsem mojim dosedanjim odjemalcem za njih naklonjenost. Priporočam se in upam, da me bodete še zanaprej obiskali in podpirali v tem novem prostoru v obilnem številu. Obenem se priporočam tudi onim, ki še niso trgovali pri meni, da me zanaprej obiščejo, ker jaz jamčim vsakemu dobro in točno postrežbo. Vsem je znano, da se dobi dobro vrednost v obleki in kdor pri meni naroči, je vselej zadovoljen.

S spoštovanjem in hvaležnostjo se priporoča

RUDOLF MESNAR,
5239 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
538 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je [illegible] v Pittsburgu. Iz tem 25 let[illegible] prosi, [illegible] zdravljenje [illegible] bolezni.

Zastrupljenje krvi odrani s [illegible] 365, ki [illegible] [illegible] Kotlich. Ne kupite [illegible] v [illegible] [illegible] vam ne bri. Ne čakajte, ker to bolezen se zaleze.

Vse bolezni, ki prihajajo po vodnem odtoku zdravim po [illegible] metodi. Ker hitro opazite, da vam poneha moška zmožnost, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam je bom zopet povrnil.

Sečenje crvi, ki vodi in mehurju [illegible] v krvnem času. Izpraznite ali vodne bile [illegible] v 24 urah in zlasti brez operacije.

Bolezni mehurja, M. [illegible] bolečine v krilu in kolenu in vlacih tudi pri spuščanju vode, odstranim z gotovostjo.

Reumatizem, trganje, bolečine, otrdelost, [illegible], [illegible] in drugo kakšno kolenje, ki nastopajo vsled zaloge krvi [illegible] v kratkem času in ni potrebno [illegible].

Uradne ure: V pondeljkih, torkih in petkih od 9. zjutraj do 8. popoldne. V sredah, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer. — Ob nedeljah pa le dvoje popoldne.

S pošto na domu. — Pišite [illegible]

Ne pozabite ime in številko!

Edino samo moško [illegible].

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE $100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI

Mi pošiljamo denar vsem prijateljem v staro domovino po najnižjih cenah.

Plačujemo 4 odstotne obresti na hranilne vloge.

MOČNA, KONZERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $3 na leto, $1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo $4.50 na leto, $2.25 za pol leta, $1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $3 per year; Chicago and foreign countries, $4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

31

Datum v oblepaju n pr (September 30-17) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Porazi Avstrije v Ameriki.

1. maja t. l. je Frank Zotti v New Yorku — mož žalostne slave — začel izdajati slovenski dnevnik "Slovenski Narod" z velikim bobnom reklame. 25. septembra t. l. je pa ta list prinesel sledečo notico na prvi strani:

NA ZNANJE.

Zaradi pomanjkanja odziva na naročnine smo prisiljeni ustaviti nadaljno izdajanje lista.—Uprava "Slovenskega Naroda".

List je bil glasilo avstrijske vlade. Delal je propagando za oficijelno Avstrijo in Nemčijo dan za dnevom, posebno v času, ko še ni bila Amerika v vojni z Nemčijo in ko se še imeli avstrijski in nemški korupcionisti proste roke v Združenih državah. Koliko je bil ta avstrijski list deležen podkupninskega fonda, ki ga je ustanovil avstrijski poslanik Dumba za časnikarsko propagando v Ameriki, ne vemo; lahko si pa misli vsak pameten človek, da Zotti, navaden businessman, ni izdajal slovenskega dnevnika iz gole požrtvovalnosti.

List se je bahal dan za dnevom, da ima takorekoč že vse ameriške Slovence za seboj, toda poginil je, kakor pravi sam — zaradi pomanjkanja odziva na naročnine.

Naša navada ni, da bi suvali mrliča, ko se več ne more ganiti. Ignorirali smo ga, kakor se ignorira norec, ko nas je nesramno napadal, kakor je napadal vse liste, ki niso trobili v avstrijski rog, in ignorirali bi tudi njegovo smrt, toda konštatirati moramo eno dejstvo:

Ameriški Slovenci ne marajo za avstrijsko vlado in zato ne podpirajo tukajšnjega avstrijskega časopisja. Dokaz temu je pokojni "Slov. Narod", ki je iztegnil pete zaradi pomanjkanja naročnine. Ameriški Slovenci nočejo biti "Avstrijaki"; saj večina ne. Začeli so se zavedati, da je avstrijska vlada največja sovražnica svobodne Slovenije.

Prvi je legel v grob "Narodni Vestnik", ki je zagovarjal Avstrijo in za njim je šel "Slov. Narod". Kdaj sledi ostala dvojica ali trojica? Batine na avstrijsko vlado padajo tudi v Ameriki.

Odmevi vojne.

Čikaški lokalni dnevnik "American" piše v uredniškem članku: "V Ameriki je premalo ljudi, ki posedujejo preveč bogastva. Vojna morda spremeni te razmere. Ako jih spremeni, tedaj bo vojna zelo poceni."

Dalje piše ravno ta list: "Poroča se, da se hočejo farmarji na zapadu združiti z delavci v svrho, da bodo dominirali deželo v korist producentov. Nobena skupina ali kombinacija skupin bi ne smela dominirati (gospodovati) v Ameriki; toda združitev farmarjev z delavci bi ne bila slabša, kakor so trusti, finančniki, železniške družbe in javni monopolisti, ki se združujejo v interesu organiziranega denarja. Gospodstvo organiziranih farmarjev in delavcev bi vsaj povzročilo, da bi prišlo narodno bogastvo med mnoge, mnoge ljudi — medtem ko danes prihaja le med nekaj ljudi. To bi bilo boljše."

Tudi v glavah urednikov pri kapitalističnih listih se počasi svita. Pisec teh besed se gotovo zaklinja, da ni socialist, toda omenjene besede diše precej socialistično.

Drugo posojilo svobode.

1. oktobra se je odprlo podpisovanje drugega vojnega posojila Združenih držav ali "Liberty-bondov". V Chicagu so prvi dan podpisali tega posojila za dvajset miljonov dolarjev, v New Yorku za $32,000.000 itd. To dokazuje, da je precej entuzijazma za to posojilo. Res je med podpisanci mnogo bogatih korporacij in posameznih bogatinov, kar je prav. Kdor ima dosti denarja, naj da več; od reveža, ki nima centa, še ne more nič zahtevati.

Bondi ali zadolžnice posojila svobode nosijo štiri odstotke letnih obresti. Zaradi tega je nalaganje denarja v te bonde veliko bolj dobičkanosno in tudi varnejše, kakor če ga kdo naloži v privatne banke.

Tajnik zveznega zaklada McAdoo je izjavil te dni: "Za uspeh vojne in v podporo naših vrlih čet je potrebno, da je svota posojila ne le podpisana do zadnjega centa, temveč da subskripcija tudi preseže določeno svoto. Ne zahtevamo od nikogar, da bi daroval kakšen denar vladi, apeliramo pa na vsakogar, da posodi vladi kolikor more. Posojilo bo vrnjeno v celoti in s štiriodstotnimi letnimi obrestmi. Vladni bondi so najsigurnejša investicija denarja na svetu; dobri so ravno tako kakor denar in še boljši, kajti bondi nosijo obresti, denar pa ne."

Goričar in Gerard.

Bivši avstrijski konzul dr. Jožef Goričar priobčuje v "Glasu Naroda" serijalen članek pod naslovom "Kako so nemški socialisti izdali socializem". Goričar ne dela nobene razlike med socialistično večino in manjšino v Nemčiji; vsi nemški socialisti so pri njemu kajzerjevi hlapci. Še več; on dolži socialiste po vsem svetu, da so kajzerjevci, ki podpirajo osvajanje nemškega kajzerja.

Goričarjev članek je nesramno zavijanje resnice in faktov. Njegov članek ni naperjen samo proti tistim "socialistom", ki res podpirajo kajzerjevo politiko, temveč proti socialistom in socializmu vobče, kakor da je socializem kajzerjeva iznajdba. Molči pa o zgodovinskem dejstvu, da je nemška vlada najkrutejše preganjala prve socialiste v Nemčiji in da je bil Marks pregnan iz tedanje Prusije. Molči tudi o tem, da je sedanja kajzerjeva vlada ubila Liebknechta z barbarskimi mukami v zaporu, vsled česar zdaj leži v bolnišnici telesno in duševno uničen. Stotine socialistov trohni v nemških in avstrijskih ječah, ker so se postavili kajzerju po robu. **Kako morejo biti potem kajzerjevci?**

Nam niti malo ne pride na misel, da bi zagovarjali Scheidemanna in njegovo frakcijo, čeprav se bo vsa resnica o njihovi krivdi zvedela še le po vojni. Ni ga pa naprednega človeka na svetu, ki ne bi gorko simpatiziral z Liebknechtom in njegovimi tovariši v manjšini, ki so pokazali z dejanji, **da vodijo odprt boj proti kajzerju in njegovi roparski bandi.**

Ameriški poslanik James W. Gerard je bil štiri leta v Berlinu, torej so mu politične razmere v Nemčiji, odkar traja vojna, nedvomno bolj znane kot Goričarju. Gerard je izdal knjigo z naslovom "My Four Years in Germany" in v tej knjigi, ko opisuje, kako je po strankah sestavljen nemški državni zbor, pravi:

"On the left the Social Democrats sit. As they evidently oppose the kingship and favor a republic no Social Democratic member has ever been called into the Government. They represent the great industrial population of Germany. Roughly, they constitute about one-third of the Reichstag and would sit there in greater numbers if Germany were redistricted so that proper representation were given to the cities, to which there has been a great rush of population since the time when the Reichstag districts were originally constituted."

(Na levici sede socialdemokratje. Ker evidentno nasprotujejo kraljevstvu in odobravajo republiko, ni bil še niti eden socialdemokrat pozvan v vlado. Predstavljajo veliko industrijalno prebivalstvo Nemčije. Približno tvorijo eno tretjino zbornice, v kateri bi lahko sedeli v večjem številu, če bi bila Nemčija po volilnih okrajih tako razdeljena, da bi imela več zastopnikov mesta, ki so znatno narasla, odkar so bili ustanovljeni državnozborski distrikti).

Kaj to pomeni? Ali ne pravi Gerard, da socialisti v Nemčiji ne odobravajo monarhije, temveč republiko, vsled česar jih kajzer ne mara v ministrstvu in volilni okraji v Nemčiji so razdeljeni tako, da pride čim manj socialistov v parlament? Ali ne trdi ameriški diplomat Gerard nekaj ravno nasprotnega, kot pa trdi Goričar, bivši avstrijski diplomat?

Gerard omenja socialiste še na drugih mestih svoje knjige in zato ga bomo v "Prosveti" še citirali, da dokažemo, kako Goričar slepi čitatelje "Glasa Naroda". Gerard ni noben socialist, a kljub temu mu verjamemo več, kot pa Goričarju.

Drobiž.

Propadanje avstrijskih listov v Ameriki pomeni, da propada avstrijska blagajna.

• • •

"Do your bit!" Mati, ki se poslavlja od sina te dni, izvrši največji in najtežji del.

• • •

Klic Indije po svobodi in demokraciji ne sme ostati glas vpijočega v puščavi. Česar si želi naš narod, mora želeti tudi drugim.

• • •

Zdaj, ko je šel dnevnik Habsburžanov rakom žvižgat, bomo pa dobili dnevnik Karadžorževičev. Slovenci imajo zmiraj to smolo.

• • •

Kajzer in Bernstorff sta bila tako neumna, da sta mislila podkupiti vso Ameriko. Dobila pa sta par mizernih kreatur, ki niso vredne tistih Judeževih grošev,

• • •

Vsak član S. N. P. J. mora gledati, da napreduje njegovo društvo, njegova jednota in njegov dnevnik. Končno pa ne sme pozabiti na Slovensko republičansko združenje.

V Ameriki je 29 mest in mestec, ki se imenujejo Berlin. Nekateri bi radi spremenili to ime v vseh devetindvajsetih krajih. Precej sitnosti. Boljše bi bilo spremeniti originalni Berlin v sedež svobode in demokracije namesto tiranstva in avtokracije in ameriška mesta se ne bi potem več sramovala tega imena.

• • •

Neki karikaturist svetuje, da bi treba kajzerju privezati največji kanon za vrat in ga potopiti v globočino morja. Kanona je škoda, ker se da preliti v stroje. Boljše je, če mu privežejo za vrat njegove tiskane govorance o pobratimstvu z Bogom, katerih je toliko, da ga lahko potegnejo na dno morja in drže tamkaj do sodnega dne.

Očetovo mnenje.

Neki kmet je potrošil ogromno od svojega imetka, da bi izšolal sina. Ko je videl, da se mu sin ni naučil nič, je dejal: — Oh kolike krav sem prodal radi enega — vola!

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDRUŽENJE.

SEDEŽ V CHICAGI, ILL.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostič, Filip Godina, Martin V. Konda, Ethin Kristan, Frank Kerže, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR.

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR.

Anton Zlogar, Matt Pogorelc, Anton Motz, Frank Mravlja, Ivan Kušar, Frank Zavs, Frank Udovich, Joseph Steblaj, Leo Zakrajšek, John Ermenc, John Rezel.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se doslej še niso priglasili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne pošiljatve je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box No. 1, Cicero, Ill.)

Hrvatje za republiko.

V "Novem Hrvatu", ki izhaja v New Yorku, je izšla sledeča izjava:

V časih, ko je dano narodom, da pretresajo o enem novem, a velikem in zvišenem načelu, katero izraža najmočnejša svetovna demokracija — ruska revolucijonarna demokracija, javljamo se mi, hrvatski sokoli, združeni v šestero hrvatskih sokolskih društvih župe "Petar Svačić", svojim hrvatskim bratom v Združenih državah; javljamo jim se z odprto besedo, bratsko in hrvatsko, da pozovemo na delo, katero naj in mora popolnoma odgovoriti onemu načelu, katerega je izjavila in udejstvila ruska revolucijonarna demokracija, in katerega se je oklenil tudi ameriški predsednik Woodrow Wilson.

Ruska revolucija je odpravila dobo laži in fraz, goljufij in prevar, s katerimi so veliki in mogočni varali narode. Odpravljena je doba laži in nastopila je doba resnice.

Ruska revolucija, potem ko je ovrgla najmočnejšo avtokracijo na zemlji, se je postavila za voditelja in učitelja svetu, in kot taka sprejela je eno novo načelo, katerega hoče varovati, dokler se isto ne udejstvi tudi med drugimi narodi.

In to načelo ruske revolucijonarne demokracije se glasi:

"Vsak narod mora biti popolnoma svoboden, da sam odločuje o svoji usodi."

Za ruskimi revolucijonarci se je oglasil tudi ameriški predsednik Wilson, kateri je isto načelo izrazil v sledečih besedah:

"Nobenega naroda se ne sme siliti, da živi pod vlado, katere sam ne mara."

To niso prazne besede. Za njimi stoji in za nje jamči ona ruska demokracija, ki je imela tako moč, da je zaobrnila tek te vojne in njeno smer napeljala proti njenim začetnikom, tatovom in roparjem in jo spremenila v resno sredstvo za osvoboditev naroda.

Za to načelo jamči, nova Rusija, mati milijonov mučenikov za pravo svobodo, imamo pa tudi slovesno izrečeno besedo predsednika Wilsona.

Rusko stvar je pozdravil vesoljni svet, ki hrepeni po resnični svobodi in morali se ji bodo pokloniti proti svoji volji tudi oni, ki so imeli svobodo in demokracijo samo na jeziku, kakor tudi oni, ki niso niti sanjali o njej in je tudi ne pričakovali, kot učinek te grozne vojne — ukloniti se bobo morali ruski revoluciji in njenim načelom.

Ponavljamo: Načela ruske revolucijonarne demokracije niso prazne besede in zato mi, hrvatski sokoli, z vsem srcem sprejmemo ta načela, da po istih delamo in združimo svoje hrvatske brate v Ameriki in da skupno z njimi udejstvimo to delo za pravo svobodo.

In — ako naj bodo ta načela merodajna za vse narode na svetu potem naj ista veljajo tudi za nas, hrvatski narod.

Toda od tega hrvatskega naroda je sedaj odvisno, da se izjavi, pove svoj namen in seznani ostali svet o njegovih željah in težnjah.

Na veliko žalost hudo zatiranega hrvatskega naroda, govorili so dosedaj v njegovem imenu mnogi, ki ga niso niti vprašali za dovoljenje in katerih ni narod nikdar tako pooblastil.

Javljala so se razna gospoda, ki so zopet prišla pred drugo gospodo in govorila je v imenu hrvatskega naroda, vkljub temu, da o tem narod ni vedel ničesar, da tega on ni hotel.

Londonski Odbor se je sam postavil in vstal da govori tudi v imenu hrvatskega naroda, dasi ga narod ni zato prosil, dasi ga ni narod za to izbral. In radi tega mu ni narod veroval, da je z nezanesljivostjo opravljal svoje "delo", boječ se, da od vsega tega ne more priti nič dobrega.

In sedaj se je pokazalo, da je narod, ko ni zaupal, imel prav: gospoda je brez znanja in brez dovoljenja naroda, zaključila in utrdila s predstavniki druge vlade, da se mora narodu v novi državni tvorbi postaviti dinastija in kralj.

Medtem ko vesoljni, pošteni svet pozdravlja rusko revolucijo in njena načela, naša gospoda, preko glave naroda, zbija samovoljne in grešne gledališke igre z narodom in proti njegovi volji mu silijo kralja, katerega podpis naj bi že bila narodna volja.

Mi, otroci naroda, znamo in uverjeni smo, na naš **narod ne mara nobenega kralja**, da neče in ne mara, da bi se mu proti njegovi volji merila in krojila njegova obleka.

In ker to vemo, odločno protestiramo proti temu samovoljnemu igranju naše gospode, obsojamo to njihovo delo, odbijamo najodločnejše njihovo izjavo, **ne priznavamo ne krone, ne kralja** in pozivljamo svoje brate Hrvate v Združenih državah, da se pridružijo našemu proglasu in da skupno z nami dvignejo pred svetom svoj glas:

Mi Hrvati ne maramo krone, ne maramo dinastije, ne maramo kralja! Hočemo in zahtevamo pa izpolnitev načel ruske demokracije in besed predsednika Wilsona: **da tudi naš hrvatski narod sam odloči o svoji usodi, da se tudi ne sme siliti našega hrvatskega naroda pod vlado, katere sam ne mara!**

Zaradi tega:

ker poznamo želje in težnje hrvatskega naroda;

ker želimo stalen mir in siguren razvitek našega naroda;

ker verujemo v načela ruske revolucionarne demokracije in v besedo predsednika Wilsona;

ker želimo na Balkanu novo državno tvorbo, ki bo nam in Evropi zagotovila trajen in gotov mir;

ker ne želimo, da bi najmanjši del Jugoslovanov, bodisi potem Hrvat, Slovenec, Srb ali Bolgar bil v čem prikrajšan;

ker želimo, da naša državna tvorba v vsem in po vsem odgovarja duhu današnjih dni;

Zato hočemo in zahtevamo

FEDERATIVNO REPUBLIKO

v kateri naj bodo Hrvati, Slovenci, Srbi in Bolgari, in katera bo prepustila vsakemu od njih popolno odvisnost v vseh onih stvareh in vprašanjih, ki sama posebi niso vsem enaka in skupna.

Mi smo popolnoma uverjeni, da to najbolje odgovarja načelom ruske revolucije, želji predsednika Wilsona, duhu časa, dobro in pravilno razumljivim potrebam in interesom nas vseh na slovenskem Jugu, kakor tudi v interesu trajnega miru v Evropi.

To je vera hrvatskih sokolov, združenih v šestero društev župe "Petar Svačić", kateri bodo od sedaj naprej delovali v tej veri.

V tem imenu pozdravljamo brate Slovence, ki so s takovim delom že začeli, pridružujemo se temu njihovemu delu in ob enem pozivljamo vse svobodne, neodvisne in poštene ameriške Hrvate, da se temu pokretu pridružijo.

Za Hrvatsko Sokolsko Župo "Petar Svačić", v South Bethlehemu, Pa.

Nikola Karača, starosta.
M. Furjanić, namestnik.
Josip Damjanac, tajnik.
Petar Grbin, blagajnik.

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje s prve strani)

straneh Mase nad Verdunom. Proti Francozom je zagnal silne valove moštva, ki so pa padali kakor zrela klasje pod ljutim ognjem bramboveev Verduna. Nemci niso osvojili niti čevlja zemlje.

Nemško uradno poročilo ne omenja teh napadov.

Turški poraz muči Nemce.

Amsterdam, 2. okt. — V Berlinu je zavladala razburjenost zaradi sijajne angleške zmage v Mesopotamiji, kjer so Turki izgubili Ramudije in druge važne postojanke severno od Bagdada zadnji petek in soboto. Angleži so prodrli okrog 320 milj ob železnici od Perzijskega zaliva do točke severno-zapadno od Bagdada. Zdaj se nahajajo v okolišu Samare in general Maude še vedno podi Turke pred seboj.

Medtem ko se nemška fronta ruši v Belgiji, gleda kajzer, kako razpadapo njegove sanje o "cesarstvu od Severnega morja do Perzijskega zaliva" v prazen nič. Njegov grandijozen načrt je bil, kontrolirati trgovsko cesto iz Berlina v Orijent potom bagdadske železnice.

Italijani so ujeli 2019 Avstrijcev v treh dneh.

Rim, 2. oktobra. — Uradno javljajo, da so Avstrijci ponovili napade na izgubljene pozicije na Ranjišci, ali bili so zavrnjeni. Število ujetnikov je naraslo s zadnjih treh dneh na 63 častnikov in 2019 mož. Na kraški planoti se vse spopadi med patruljami.

V pomorskem boju med italijanskimi in avstrijskimi razruševalci blizo Ferrare in Parensa so prvi prizadejali zadnjim veliko izgube. Avstrijski razruševalci so s pomočjo hidroplanov bombardirali Ferraro, ko so prišli na lice mesta Italijani in vnel se je kratek boj.

Avstrijski avijatiki so metali bombe na Palmanovo, Oglej in Trčič in ubili eno žensko.

Rusi napredujejo v okolišu Rige.

Petrograd, 2. okt. — Štiri milje južno od železnice v okolišu Rige so naše čete potisnile sovražnika nazaj in okupirale okrog tisoč jardov ozemlja. V okolici Kovala so naši avijatiki vrgli okrog sedem stotov eksploziv na nemške postojanke.

Berlin čez London, 2. okt. — Položaj na ruski fronti je nespremenjen.

Nemci še vedno napadajo bolnišnice.

London 2. okt. — Nemški letalci so danes metali bombe na dve bolnišnici za angleško fronto v Franciji. Nekaj ranjencev in tri strežnice so bile ubite.

Dnevni zračni napadi na London.

London, 2. okt. — Nemci zdaj ponavljajo vsako noč zračne napade na obrežna mesta in London. Sinoči je prišlo nad Londonom dvajset velikih nemških eroplanov. Bombe, ki so jih metali niso napravile toliko škode, kot pa črapneli obrambnih topov, ki so frčali v zrak in padali nazaj na mesto. Topničarjem se je posrečilo odgnati Nemce, ali zastor obrambnega ognja v zraku je bil tako ljut kakor še nikdar prej: več ur so grmeli topovi med morjem in Londonom in bliski ognja kakor tudi žarkometi so spremenili napravili dosti materijalne. menili noč v beli dan. Napadali niso napravili dosti materijalne a nobene militaristične škode Mrtvih je bilo deset oseb in okrog 30 ranjenih.

Razno iz inozemstva.

Argentinski socialisti resignirali iz zbornice.

Buenos Aires, 2. okt. — Socialistični poslanci v narodni zbornici so resignirali svoje mandate radi kompliciranega mednarodnega položaja. Med predsednikom in ostalimi strankami je nastal velik boj vsled razmerja napram Nemčiji.

Kerenskij in nov kabinet.

Petrograd, 2. okt. — Kerenskij namerava takoj sestaviti nov koalicijski kabinet, kar je direktno v nasprotju z ljudskim kongresom, ki si je pridržal pravico za imenovanje nove vlade.

Petrograd pričakuje nemških napadov. Vlada je pripravila vse potrebno za obrambo. Dvesto milj proti jugu so postavljene opazovalne straže in ruski avijatiki bodo vsako noč krožili nad mestom, da v slučaju napada odbijejo Nemce.

Nikolaj Lenin je zopet nekam izginil. Vladni detektivi ga marljivo iščejo, ali sledu ni za njim. Kakor je bilo že poročano, so boljševiki obrnili Leninu hrbet.

Novice iz jugoslovanskih krajev.

PREPOVEDAN SHOD V LJUBLJANI.

(Tagespost, 1. julija.) Predsednik parlamentarnega Jugoslovanskega kluba dr. A. Korošec bi imel danes govoriti na političnemu shodu v Ljubljani o političnemu položaju v Avstriji. Ta shod, na katerem bi imeli govoriti tudi poslanci dr. Rybar, Spinčič in drugi, so pa oblasti prepovedale.

USTAVLJENO PREGANJANJE SLOVENSKE MATICE.

(Hrvatska Riječ,) Kakor znano, je avstrijska vlada takoj v začetku vojne suspendirala delovanje Slovenske Matice v Ljubljani in pokupila vse njeno imetje. Nemški krogi so z vso silo delovali na to, da bi bila Slovenska Matica definitivno razpuščena, njeno premoženje pa da bi se konfiseiralo.

Povod pregajanju te odlične slovenske kulturne ustanove je dal v prvi vrsti roman iz bosanske predokupacijske dobe "Gospodin Franjo", katerega avtor g. Maselj je že dalj časa konfiniran nekje na Dolnjem Avstrijskem. Sedaj se je slovenskim poslancem posrečilo doseči, da se je preklicalo postopanje proti Slovenski Matici. Vlada je preklicala suspenzijo in vrnila premoženje, katero je dosedaj upravljal nek nemški notar v Ljubljani. Istočasno je izdala "opomin" dosedanjemu odboru.

Postopanje proti Slovenski Matici je posebno poglavje iz časa političnih persekucij.

(Država, ki preganja kulturna društva kot je Slovenska Matica, ni vredna, da jo zagovarja nijeden, Slovenec in nima pravice do obstoja. Ured.)

ŽIVLJENJE SLOVENSKIH BEGUNCEV.

"Slovenski Narod" piše: V nekem taborišču za begunce so se pripetili pred kratkim dogodki, ki kažejo, kako globoko je ogorčenje trpečih goriških beguncev. Slučaj je znan na vseh merodajnih mestih. Nevrjetno je, da se dela s hrano in prehranjevanjem beguncev špekulacija. Špekulantje brez srca si polnijo žepe, begunci pa se hranijo veliko slabše kakor prešiči.

O REFORMI.

"Tagespost" od dne 22. julija poroča: V Pragi se bo vršilo 26. julija skupno zborovanje zastopnikov čeških, jugoslovanskih, ukrajinskih, italijanskih in rumunskih klubov, katerem namen bo, postaviti glavne pravice za novo ureditev države in uprašanj, ki prestopajo meje države, oziroma ki se tičejo ruskih in balkanskih teritorijev.

INTERPELACIJA.

(Slovenec, 30. junija.) Poslanec Jare je predložil interpelacijo radi konfiskacije dr. Krekove brošure "Die Slovenen und Kroaten," ki je izšla lani v Jeni na Nemškem. Namen brošure je bil, seznaniti Nemce z razmerami Jugoslovanov, toda nemška vojaška komanda je brošuro zaplenila. Naravno je, je bila brošura zaplenjena tudi pri nas. Tako postopanje je neumno, ker je znano, da se Nemci sami žele seznaniti z našimi uprašanji, ki tvorijo — vsaj v Avstriji — težišče notranjih in zunanjih problemov. Še bolj neumno je tako postopanje, ker vemo, da je dr. Krek iste misli, kakor je vsebuje brošura. Ker je mogel v majski številki "Sueddeutsche Monatshefte" še veliko več izraziti v članku o jugoslovanskem vprašanju.

"PROSVETA" prinaša [illegible] ceni. [illegible] in lepe prevzeti vsak dan, [illegible] ob prodah. Naročite se!

Širom Amerike.

ŽENA JE UMORILA MOŽA V SPANJU.

Denver, Colo. — 46letna Emma Riley je pognala svojemu soprogu Patricku kroglo v glavo, ko je spal.

Zakonska dvojica se je sprla ponoči. Ko je soprog spal, je Emma vstala, vzela iz predala šivalnega stroja samokres, potem se je vrnila k postelji, pokleknila in molila, po končani molitvi je pa sprožila samokres.

Rileyja so prepeljali težko ranjenega v bolnišnico, v kateri je že zjutraj ob osmih umrl.

Riley je mrtev in ne more govoriti, toliko bolj je pa zgovorna pobožna morilka, ki se je okrepčala z molitvijo, da je ložje izvršila umor. Rileyjeva zdaj obtožuje svojega soproga, ki ne more govoriti, da je pred šestnajstimi leti umoril njeno mater na domu blizo Parisa, Tenn., zastrupil je njenega kužka in njeno mačko, ki ju je neizrecno ljubila. Pretepal je tudi njo in ji grozil, da jo zastrupi. Pohajal je v družbi drugih žen in jih dovajal na dom, kadar je ni bilo doma. Policija meni, da se je pobožni morilki zmešalo.

Riley je bil star 46 let. Uslužben je bil kot motornik pri cestnoželezniški družbi. Po izjavi superintendenta je bil Riley trezen in delaven človek.

Ženo, ki ga je umorila, je poročil pred sedemnajstimi leti v Parisu, Tenn. Zakonska dvojica je prišla v Denver pred devetimi leti.

Ko so histerični pojavi zapustili Rileyjevo, je dejala, da je našla dve noticei, ki dokazujeta, da je imel druge žene na vrvici. Izpovedala je tudi, da je obiskala prerokovalko na vogalu Dvanajste ceste in Weltonove ulice, ki jo je potrdila v sumu, da je njen soprog otroval njeno mater. Iz nadaljnih izpovedi je bilo spoznati, da verjame, da številka 13 pomeni nesrečo itd. Povedala je tudi, da ga je že trikrat pustila in se trikrat vrnila.

Iz njenih izpovedi je spoznati, da je bila 46letna Emma silno ljubosumna in vražoverna. V tem dejstvu je iskati vzroke za tragedijo.

1,300.000 KOŽ V SKLADIŠČIH.

New York, N. Y. — "The New York World" poroča, da imajo usnjarski tovarnarji in usnjarski trgovci v skladiščih 1,300.000 kož za podplate in 300.000 kož za gornje usnje na ukaz mesarskih kraljev, uvažalcev in špekulantov, ki čakajo višjih cen.

Kljub temu, da so kože za usnje danes visoko v ceni in imajo še enkrat tako visoke cene kot v letu 1908, nočejo kompanije prodajati kož po tej ceni, in kljub temu, da so tovarnarji, ki delajo čevlje za vojaštvo v velikih skrbeh, na kakšen način izvrše naročila.

In "World" nadaljuje: "Čevljarji bščemo dobro prodajalno, v kteri prodajajo čevlje, je treba plačati od $1 do $4 več za par čevljev kot v letu 1915. Čevlji, ki so bili na prodaj po $7 in $8 par, so poskočili na $9, $10, $11 in $12 par. Najboljše čevlje so preje prodajali po $10 in $12, zdaj so na prodaj po $11 do $16.

Trgovci z usnjem in usnjarski tovarnarji delajo odgovorne za te razmere mesarske kralje in uvažalce, ki kontrolirajo trg s kožami v Ameriki.

ORKAN V MEHIŠKEM ZALIVU.

Mobile, Ala. — V Mehiškem zalivu je divjal hud orkan, ki je obiskal tudi obrežje Louisiane, Mississippija, Alabame in zapadne Floride in odrezal mnogo mest od prometa z drugim svetom. Orkan je odkrival hiše, hleve in župe, lomil drevje in podiral brzojavne drogove. Pravočasna svarila so preprečila izgubo na ladjih.

Orkan je zadel ob ustju reke Mississippi, potem je vrvil prek dela Louisiane, se izognil New Orleansa, toda zadel je z vso silo Gulfport, Biloxi in obrežje Mississippija. Prek Mobila je drvil, ko je narastel na hitrico 96 milj v uri, in se razširil vzhodno do Pensacole.

Nevarna grožnja.

Mala Anica (svoji sestri v zibeljki): — Molči vendar enkrat, ker drugače ne boš nikdar moža dobila.

SEVERA'S WAFERS FOR HEADACHE AND NEURALGIA
(Severovi Praški zoper glavobol in nevralgijo) dajo hitro olajšbo. Cena 25 centov za zavojček s 12 praški.

Domač liniment.

V vsaki hiši bi morali imeti steklenico dobrega linimenta vedno pri rokah za slučaj nesreče, poškodb, zvinjenj in odrge in pri takih prilikah ne vemo za boljega kot je

SEVERA'S GOTHARD OIL

(Severovo Gothardsko olje). Isto umiri bolečine, bolesti, krče in je precej priročno in dobro za zdravljenje ravno takih slučajev kot so: revmatizem, nevralgija, zvinjenja, odrge, otekline, otekle žleze, okorelost in bolečine v mišicah.
Cena 25 in 50 centov. V lekarnah vsepovsod.

DOBRO ZA ZVINJENJA. Mr. Frank Veverka, Bloomfield, Mont., nam je pisal dne 16. febr. 1917 sledeče: Zvinil sem si koleno in ko sem si ga parkrat nadrgnil Severovim Gothardskim oljem, so prenehale vse bolečine in sedaj se zopet dobro počutim."

Kupite Severova zdravila v domači lekarni. Zahtevajte samo "Severova". Če jih ne morete dobiti, naročite jih naravnost od nas.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

POZOR! POZOR!

Ali že veste za edino slovensko brusilnico in trgovino z brivsko pripravo?

Kdor hoče imeti od 5 do 15 let jamčeno britve, stroje za brtje, stroje za striženje, škarje in vso brivsko in rezilno pripravo, naj se ogasi pri meni. Vsako pri meni kupljeno rezilno orodje nabrusim enkrat brezplačno. Kdor ni z blagom zadovoljen, se mu denar povrne. Skrbane britve se pošiljajo po pošti na spodaj označeni naslov.
Vse je delo jamčeno. Se priporočam!

F. K. BAUZON, 5920 St. Clair Ave., CLEVELAND, O.

Največja Sl. zlatarska trgovina

Frank Černe
6033 St. Clair Ave.
Cleveland, O.

Žepne in stenske ure, prstane in medaljončke vseh Slov. Jednot in Zvez, broške, zapestnice, diamantne prstane in lavalirje, verižice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo zlatnino po nizki ceni.

PODRUŽNICA
COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahke mesečna odplačila. Pišite po cenik, kateri se Vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago. Najnižje cene.

JOSEPH MELICH
5501 St. Clair Ave.
Se priporoča v obisk Slovencem in Hrvatom. Dobra postrežba.

Tel Central 6028
Lake View Hotel
155—61 W. 9th St.
poleg Union Depot.
Restaurant in sobe za prenočišče.
Se uljudno priporočam rojakom, kateri potujejo v Cleveland. Naš hotel je oddaljen samo 2 minuti hoda navzgor od Union Depot
FR. PEKOL, lastnik.

KUPUJEM IN PRODAJAM
stare in rabljene HARMONIKE
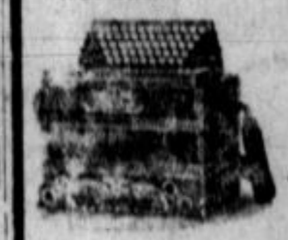
harmoniko-kolega izdelka po primernih cenah. Sprejemam tudi popravila!
ALOIS SKULJ,
223 Spellman Place,
Brooklyn, N. Y.

JOHN RUPAR
Dobro pijače hrano in stanovanjem.
Se priporočam rojakom in znancem v obilen obisk.
Točna in dobra postrežba.
164 Reed St., Milwaukee, Wis.

Proletarec
je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati pravo sliko socializma.
Naročnina znaša $2.00 na leto, $1.00 za pol leta.
Naslov: PROLETAREC
4008 W. 31st St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Za časa neznosne draginje

V LEKARNAH

CENA $1.00

se mora vsakdo čuvati nevarnih bolezni, ki pomenijo propast družinskih prihrankov. Tukaj je vresničen pregovor "Takojšnja pomoč, je najboljša pomoč". — Zaprtje, glavobol, izguba teka, splošna slabost, vsi taki znaki so opomini, da si poiščete uspešno zdravilo, pravočasno negovanje črev odstrani vse nadloge, ki bi lahko nastale v bodočnosti.

Trinerjev Ameriški Eliksir iz Grenkega Vina.

je pravo zdravilo, ki ga rabite v takih slučajih. Ono izčisti črevа, odstrani vse nabirajoče se odpadke, v katerih se plode in goje bakterije, pomaga prebavi, povrne tek, krepi kri in želodec, ki se potem lahko obrani mnoštvi bakterijskih napadalcev. V gori omenjenih slučajih nastane nervoznost, nered v želodcu, pri ženskih premembah življenja ali pri premogarjih v premogarskih okrajih itd. to zdravilo je priznano neprimerljivo najbolje med vsemi enakimi pripravami. Pripravljeno je le iz grenkih rastlin, bilk in skorij neprecenljive zdravniške vrednosti in čistega naravnega, močnega rdečega vina. Celo najbolj občutljiv želodec ga sprejme z lahkoto. — Cena $1.00, v lekarnah.

TRINERJEV OBLIŽ

prinese v vaš dom pravo družinsko zdravilo. To je neprekosljivo za revmatizem ali nevralgijo, je izvrstno za poškodbe, razpokljine, otekel in ohromel vrat, itd. zelo krepilno za utrujene mišice po trudapolnem delu ali za utrujene noge po dolgi poti. Cena 25 in 50c. v lekarnah, po pošti 35 in 60c.

TRINERJEV OLAŠATELJ KAŠLJA.

je najbolj uspešno zdravilo za prehlade in kašelj, hripavost, bronchiti s nadoho, itd. Cena ista kot za obliž.

Trinerjeva zdravila so dobila največje mogoče nagrade pri več mednarodnih razstavah. Zadnje nagrade: Zlata kolajna — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

Jos. Triner
IZDELOVATELJ
1333-39 So. ASHLAND AVE. CHICAGO, ILLINOIS.

IZ GLAVNEGA URADA.

IZREDEN ASESMENT.

Ker postaja deficit v bolniškem skladu čim dalje večji, je glavni odbor prisiljen v smislu pravil razpisati izredni asesment v bolniški sklad za mesec oktober november in december t. l., in sicer 25c na vsak dolar zavarovalnine.

Izredni asesment imajo plačati vsi člani(ice), ki so pristopili pred 25. septembrom t. l.

J. Verderbar, gl. taj,

SEJA GL. UPRAVNEGA ODBORA.

5. septembra 1917.

Navzoči: Kuhelj, Verderbar, Trbovec, Zavertnik, Molek in upravitelj Godina.

Br. Kuhelj otvori sejo. Zapisnik prejšnje seje prečitan in sprejet.

Br. Zavertnik poroča, da je prejel od predsednika gl. nadzornega odseka odgovor na pritožbo br. Brunšmita. Nadzorni odsek je zadevo preiskal in zaključil sledeče:

Iz urada nadzornega odbora: Ako br. Brunschmidt uvidi, da trpi obligatna številka (glasila) radi neobligatnih (dnevnika), naj inicijatira (pri svojem društvu) predlog, da se napravi še eden upravni sklad. Če misli, da mu naši sedanji uredniki denarjo, oziroma da bi svoje delo lahko naredili v krajšem času in boljše, naj dokaže ali pripelje osebo, ki je kaj takega zmožna, ali naj pa označi sistem, po katerem bi se cenejše izhajalo, in nadzorni odbor je vedno pripravljen postopati kot govori 7. točka, IX. člen. — Jože Ambrožič, predsed. nadzornega odbora.

Stvar je zdaj rešena.

Dalje poroča br. urednik, da je prejel, par dopisov z osebnimi napadi.

Sklenjeno, da se dopisi osebne žaljive vsebine ne priobčijo. Obenem je sprejet sledeči predlog v smislu 6. točke XXIII. členu "Splošnih določb":

Glavni upravni odbor nalaga uredništvu Prosvete, da ne sme priobčevati dopisov, ki se nanašajo na osebne prepire ali v katerih so izrečene obtožbe proti članom, društvenim ali glavnim odborni-kom. Pravila so dosti jasna, na kakšen način se rešujejo obtožbe. Uredništvo naj take dopise enostavno zavrže; v slučaju pa, da dvomi o kakem dopisu, da li spada v list ali ne, naj ga predloži gl. upravnemu odboru na prihodnji seji. Ta zaključek je že od nekdaj veljal pri jednoti, ker pa so nekateri bratje in sestre pozabile nanj, ga gl. upravni odbor odobri ponovno in naroča uredništvu, da ga priobči vsak mesec enkrat med uradnimi zadevami.

Br. Godina poroča: Dnevnik je zdaj v dobrem stanju. Deficit smo začasno pokrili. V splošnem smo, oziroma bomo izgubili okrog 400 do 500 starih naročnikov; vsi drugi so večinoma že ponovili naročnino, oziroma obljubili, da jo ponove. Upravništvo je razposlalo okrog 1200 tirjalnih pisem, na katera so se naročniki povoljno odzvali. Kar smo jih izgubili, so Hrvatje in nekaj takih, ki so potrjeni k vojakom. To so normalne izgube, ki jih imajo tudi drugi listi. Drugače je vse v redu. Tupatam kdo pozabavlja, kar je že stara navada pri vsakem listu, ker vsem ljudem ni še nikdar nihče ustregel. — Po sklepu zadnje seje sem pisal priporočeno pismo br. Brunshmidu, ki je danes odgovoril. Piše, da je jednota njemu več dolžna, kot pa mi tirjamo od njega za oglase. Pravi, da ni prejel plačila za tri članke; eden člankov ni bil priobčen, toda rokopisa ni dobil nazaj. Zahteva rokopis ali denar.

Br. Zavertnik omeni, da je uredništvo naročilo od br. Brunshmida samo gospodarske spise, on je pa poslal nekaj druzega, med katerim je bilo tudi navodilo za pošiljanje denarja v staro domovino in "Vollmacht" v nemškem jeziku. Tega naravno nismo priobčili, ker vlada je zdaj prepovedala pošiljati denar v Avstrijo, s katero so pretrgane diplomatične vezi, in nemškega "Vollmachta" ne bomo objavili v slovenskem listu, ker je brez pomena. V glasilu je pa omenjeno, odkar že izhaja, da se rokopisi ne vračajo in to velja za vsakogar. — Sklenjeno, da se br. Brunshmidu plača za prispevano gradivo, za katero mu gre nagrada po dogovoru.

Br. Verderbar poroča: Iz stavkovnega sklada smo plačali asesment enkrat za društvo št. 212 in enkrat za št. 207. V skladu je ostalo še okrog $70, vsled česar ne moremo več dolgo zalagati. Se sklene, da gl. upravni odbor ponovno apelira na članstvo za prispevke v stavkovni sklad.

Društva št. 5 v Clevelandu in št. 2 v La Salle, Ill., pošiljata inicijativni predlog za sedež prihodnje konvencije v omenjenih dveh krajih. Predlog se objavi v glasilu. Sklene se tudi, da gl. tajnik da na splošno glasovanje kandidate za konvenčni pritožbeni odsek in odsek za pravila v smislu pravil.

Za razpisano službo druzega pomožnega urednika so se oglasili trije prosilci: Fr. Zajc, Chicago, Ant. Mozetič, Indianapolis in Ch. Paš, Sheboygan. Vsled približno enake zmožnosti aplikantov in glede na stroške pota se sklene, da uredništvo poskusi z najbližnjim, to je bratom Zajcem s $75 mesečno. — Službo poldnevnega pomočnika pri upravništvu, kateri porabi ostali čas za čiščenje in kurjenje jednotinega poslopja ter oskrbovanje dvorane, dobi br. Fr. Gottlicher iz Pittsburgha, Pa., s $75 mesečno, ki je predložil najugodnejšo ponudbo.

Brat tajnik poroča dalje, da je gl. upravni odbor vposlil sestro Emilijo Jorga v gl. uradu pod pogojem, da ji poviša plačo v par mesecih za $5.00. Ker se je izkazala v tem času za dobro pomoč, priporoča, da se ji poviša plača za omenjeni znesek s septembrom. Sprejeto.

Prečita se pismo tajnika Slovenskega republičanskega združenja, ki apelira na gl. odbore podpornih organizacij, da se obrnejo na članstvo svojih jednot in zvez za prostovoljne prispevke. Sklenjeno, da se apel priobči v Prosveti s primernim komentarjem, da se v tem smislu ponavlja agitacija v listu in da se priobčijo dvakrat v tednu (ob sredah in petkih) imena eksekutive in centralnega odbora S. R. Z.

Društvo št. 5 v Clevelandu pošilja inicijativni predlog za spremembo nekaterih točk v pravilih SNPJ., kar bi omogočilo združenje z drugimi podpornimi organizacijami. Predlog se objavi v glasilu.

Društvo št. 38 v Kenoshi, Wis., pošilja inicijativni predlog za spremembo pravil v zadevi bolniške podpore. Se objavi v glasilu.

Nadalje poroča br. Verderbar o sledečih društvenih zadevah:

Št. 31, Sharon, Pa. — Br. Ig. Franko ima nakaznico za dva dni. Društvo pravi, da je naredil pomoto zdravnik, kateri je pa odšel k vojakom. Nakaznica se zavrže.

Št. 19, Mineral, Kans. — Cecilija Anželin prosi, če bi smela med članstvom kolektati prostovoljne prispevke, ker je v bedi. Njen soprog, član društva, je bolehen in brez dela že dolgo časa. Društvu se svetuje, da lahko pobira prispevke v imenu prizadetega člana in v glasilu lahko izkažemo darove.

Št. 200, Herminie, Pa. — Brat Val. Drešer je bil obtožen, da se ne ravna po pravilih med svojo boleznijo. Poprej je prejel podpore v znesku $332 za celo vrsto drugih bolezni. Društvo je preiskalo njegovo zadevo po porot. odboru in vrhovni zdravnik je javil, da so mnoge bolezni tega člana sumljive in precej v sorodstvu druga z drugo; priporoča, da se mu več ne izplača podpora. Sklenjeno, da se njegova nakaznica odkloni.

Št. 212, Lowell, Ariz. — Društvo se ne zadovoljuje s sklepom gl. upravnega odbora, kateri je priznal stari odbor, in protestira proti temu, da bi se člani smatrali za skehe in zapadli izobčenju. Društvo zahteva preiskavo po kakem jednotinem zastopniku. Poročajo tudi, da je en član ponesrečil pri delu med stavko in zahteva podpore. Gl. upravni odbor ostane pri svojem prvem sklepu, da se člani tega društva sami poravnajo med seboj.

Št. 207, Butte, Mont. — Br. M. Schneller piše, da je polovica članov tega društva na štrajku in druga polovica jih dela. On je tudi delal nekaj časa in zdaj se pritožuje zoper izobčenje radi stavkokaštva. — Naj se obrne na društveni porotni odbor.

Št. 223, Export, Pa. — J. Hendrala se pritožuje zoper izobčenje zaradi skebštva. Naj se obrne na pristojno mesto po pravilih.

Št. 205, New Duluth, Minn. — Društvo javlja, da se godi krivica br. Brunshmidu, ker uredništvo glasila noče priobčiti njegovega dopisa. Pravijo, da je dopisnik le pojasnil nekatere stvari, tikajoče se lista, in zahtevajo, da se dopis priobči. Gl. tajnik je odgovoril društvu da ima zadevo v rokah gl. nadzorni odbor in tudi br. Brunshmid je bil o tem obveščen.

Št. 41, Irwin, Pa. — Br. Fr. Kužnik poroča, da je plačal vse potrebne stroške za br. Fr. Lukšiča, ko je spremljal zadnjega v rumobolnico. Zahteva povračilo stroškov v znesku $7.50. — Po pravilih se račun ne more izplačati.

Št. 178, Cleveland, O. — J. Božič prosi izredne podpore. Prejel je odpravnino in je leto dni brez dela in sredstev. Se mu dovoli $25.

Št. 52, Broughton, Pa. — Br. Dr. Grubešič prosi izredne podpore. Potekla mu je letna podpora in je še bolan in v stiski. Se mu da $15.

Št. 5, Cleveland, O. — Dr. Kern poroča, da br. Math. Mukec ni popolnoma slep, toda za praktično porabo je eno oko izgubljeno. Priporoča odškodnino za izgubo vida. Po pravilih se mu ne more izplačati odškodnina.

Št. 117, Yukon, Pa. — Društvo se pritožuje zoper odklonitev operacijskih stroškov bratu John Kravanji. Član je bil operiran vsled bule v drobu in zahteva izplačilo. Zadeva se pošlje vrhovnemu zdravniku.

Št. 301, Mošentah, Ill. — Brat Cankar poroča, da je kot jednotin zastopnik obiskal to društvo in preiskal sporno zadevo. Dognal je, da je bivši tajnik Založnik vzrok nemira pri društvu, ker se ni oziral na društvene sklepe niti na pravila. Zaslišal je Založnika in druge, toda prvi se je umaknil pred končno preiskavo. Člani so imeli napačne pojme o gl. odboru po krivdi Založnika, ki je izigraval člane proti gl. odboru in zadnjega proti članom. Društvo je Založnika izključilo in najboljše je, če pri tem ostane. Pri društvu je zdaj mir in upati je, da bo sčasoma dobro in napredno društvo. — Br. Verderbar omeni, da Založnik toži društvenega tajnika br. Ogrinca zaradi pridržanja čeka, ki ga zahteva kot povrnitev stroškov pri spremljanju bolnega člana v Chicago. Sklene se, da društvo izplača Založniku denar po odbitku stroškov, ki jih je naredil pri društvu.

Brat podpredsednik zaključi sejo.

Jos. Kuhelj, podpredsednik.
Ivan Molek, zapisnikar.

IZ URADA GL. TAJNIKA.

Naznanjam, da smo dobili nove možke znake, 14-karatne, cena 75c komad, in ženske brožke, cena ista. — Opozarjam društva, katera žele te znake ali brožke, da si jih naroče pravočasno, ker jih nisem naročil veliko število.

POZOR DOPISOVALCI! —

Kdor želi imeti dopis v sredini številki, naj ga pošlje toliko zgodaj, da pride uredništvu v roke najkasneje v soboto; kar pride pozneje, je preloženo do druge srede. Izjema je le tedaj, če je kaj posebno važnega, kar se ne more odlagati, in v takem slučaju mora priti po "special delivery" najkasneje v pondeljek popoldne. — Uredništvo.

Kadar se pogovarjate o časopisih, tedaj ne pozabite omeniti Prosvete. Priporočajte jo onim, ki še niso na njo naročeni in povejte jim, da je to list, ki je last vaše organizacije.

Tajniki društev bi morali vedno omeniti na seji, ko pride točka "Razno" na vrsto: "Bratje, mi imamo svoj list in ako kateri še ni naročen na PROSVETO, naj se naroči sedaj, če tudi samo za pol leta." Tako naj se agitira na sejah, pa se bo agitacija razvila in naročniki bodo rastli kot gobe po dežju.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Našim zastopnikom in tajnikom društev naznanjamo, da naj se nihče ne jezi zaradi vsake male napake, ki se včasih pripeti, ko namreč opozarjamo koga glede poteče ne naročnine in je on že to poravnal. Dovolj je, da nas o tem obvesti, da je napaka in da je že poravnano. So slučaji, ko se pisma sdečajo; mi pišemo tja, a vi nam, kar je nemogoče preprečiti. So tudi slučaji, da v tiskarni nastane napako pri popravkih in preden se tak popravek spravi v pravi tir, vzame čestokrat do osem dni. Upravništvo želi, da naročniki vzamejo to naznanje in da smatrajo to naznanilo za vsak slučaj. Apeliramo tudi, da nam vedno omenite pri spremembi naslova stari in novi naslov, ker če mi ne dobimo starega naslova, potem je popolnoma lahko, da pošiljamo dva lista, enega na stari in drugega na novi naslov. Bratje in sestre tajniki(ice) naj vpoštevajo, da je treba vedno naznaniti vsa imena vseh novopristoplih, odstoplih in umrlih članov in vsako spremembo naslova upravništvu, da se vse pravilno uredi in da vsi prejemajo list in sicer le po en list na pravi naslov.

Kmet Žvižgovc.

Ferdo Plemič:

Kmet Žvižgove je stal pri vodnjaku in na debelo je lovil jutranji zrak in svojega konja je napajal. Sedel sem zraven njega na trhlem hlodu, vlekel iz pipice in ogledoval in ogledoval Žvižgovčevo iskro žival, kako je srebala z dolgimi požirki hladno, kakor ribje oko vedro tekočino v se.

"Danes bo dolga pot, kmet Žvižgove, kaj ne?" sem prekinil tišino.

Kmet Žvižgove me je prijazno pogledal in odgovoril važno, kakor pristoja gospodarjem:

"Dolge poti ne bo, ali častna bo, hvala Bogu. Rž bomo spravljali in dovolj je je bilo letos."

"Hudo tedaj ne bo letos, kmet Žvižgove."

"Hudo ni nikoli za pridnega in skrbnega! Če je kakšno hudo, potem je le to, da ti gospodarijo in ukazujejo tuji ljudje."

"Vam vendar ne, kmet Žvižgove!" ugovarjam.

"Doma ne, in na polju tudi ne. Bog me varuj še te nesreče; ali v vasi in občini. Tu smo kmečke rodovine in od pamtiveka smo. Kaj moremo zato, da smo slovenskih dedov sinovi. Jeli pa ukazujemo mi? Jeli naša beseda, poštena kmečka beseda kaj velja? Usojeno nam je, in nositi moramo od pamtiveka sem; ptujec ukazuje danes kakor za dedovih časov. Čemu se boš upiral, taka je, pa ne more biti drugače."

"Kmet Žvižgovec, tega ne razumem!" pripomnim.

"Oj, razumete me gotovo, samo da bi vam znal bolje povedati! Ali neuk človek sem, in če govorim o oranju ali sejanju, ne rečem, da bi ne znal kakšne pametne blekniti. Ali takole o čem drugem, težko je človeku, ki ima le žuljave roke, a besed, takih besed kakor treba, pa ne. In mislim, da je ravno pomanjkanje besed naše zlo. Ali pa je tudi strah pred besede, pred ravno in pravično besedo! Glejte tudi tega so nas ptujci naučili, da še svoji besedi ne zaupamo. Glejte, stopil bi zjutraj tjakaj na ravno polje in ob prvem svitu bi razprostrl svoje roke in zavpil iz dna srca: Ah zemlja, moja zemlja, kako te ljubim! Mislite, da sem kdaj v svojem življenju kaj takega storil. Strah me je bilo teh besed, strah in sram. Zakaj? Ker jih tujci niso učili moje prednike!"

"Tujci?" vprašam in iztrkam pipico.

"Da, tujci! Luca miruj, saj vidiš, da govorim z gospodom!" pogladi nato kmet Žvižgove svojo lepo žival in nadaljuje proti meni obrnjen: "Učen nisem, ali to vem, ker mi je skoro v krvi: Ko so pred davnimi časi prišli naši dedje v to dolino, jih je bila kunalu sama zavist, in poklicali so tujce v deželo. Od tedaj se jih nismo mogli otresti, da, še čuda je, da se nas že niso tujci popolnoma odtresli. Prišli so grajščaki in rekli: "Tako delaj, tako misli! In prišli so potem Turki in Francozi. Huda je bila tuja turška in francoska sila, ali šla je mimo nas kakor grozeč oblak, če je zvonenje pravo in molitev poštena. Grajščak je pa ostal in delali in mislili so naši dedje, kakor je grajščak hotel; ne več, ne manj, ne drugače. Potem je prišel čas, ko so nam rekli: Svobodni ste! In oživel je sen iz davnih, davnih pozabljenih dni. Ali bil je le sen! Medtem se je vgnezdil že tujec med nami in je postal meso našega mesa, kri naše krvi. In ko je začul o naši svobodi, se je razkoračil in rekel: Svoboden sem! In svoboden je, da to je res. Ali mi nismo imeli poguma istotako se razkoračiti in isto reči. Strah pred lastno besedo se je že tako silno vsesal v našo kri. Šepetali smo o svobodi doma za pečjo in bokal vina smo izpili na ta račun. In dalje nič. A tujec nam še sedaj gospoduje, in mu cveto travniki in sije solnce, a mi ne smemo ljubiti niti svoje rodne zemlje, slovenske zemlje. In niti med sabo si ne zaupamo več, ker kreg in prepir je vsejal med sosede tujec."

"Tujec?"

"Tujec, da! Zdaj mu pravim neméur, ali kako že. Ali ime nima k stvari. Glavno je, da morajo naše rame nositi tuji jarem. Res je, da so tega vajene in močne tudi dovolj" konča kmet Žvižgove.

"Res je to, kmet Žvižgove, res je tudi to, da so te rame močne dovolj, otresti tujčevi jarem," pripomnim.

"Da, res je, tudi to! Ali kdo bo pomagal? Nas samih je strah in sram lastne besede" reče kmet Žvižgove in obrne konja.

"Kdo bo pomagal, da kdo?" vprašam tudi jaz.

Trije učenci.

Kitajska pravljica. Spisal F. S Šegula.

Med priprostim ljudstvom na Kitajskem je najbolj razširjena vera "Fo" katere ustanovnik je polu-bog Buddha; višji krogi, državni uradniki in učenjaki pa so držijo vere "Svetnika," kakor se na kratko imenuje Kong-fu-tse (Konfucij po našem). Živel je okoli l. 500 pred Kr., bil cesarski minister, potem pa je potoval po vsej deželi od kraja do kraja in razširjal svoje nauke. Spremljan je bil vedno od svojih učencev, ali značilno! sprejemal jih je le iz višjih kast. O Konfucijevem občevanjem z učenci je mnogo pravljic. Naj eno povem!

Nekega dne se je sprehajal Konfucij v spremstvu treh učencev visokega plemiškega roda. Govorili so o raznih poklicih in primerjali njih vrednost z ozirom na okolščine, kako se more v kakem poklicu najbolje koristiti domovini.

Vpraša torej Konfucij, ki je v obče imel navado po vprašanjih in odgovorih učencev razvijati svoje nauke, enega izmed onih treh: "No tedaj, moj ljubi King, kaj je tvoje mnenje! Kateri poklic se ti zdi najlepši in vreden, da bi ga nastopil?"

Nagovorjeni mlad, visok hrust naglo odgovori: "O mojster, jaz bom vojak! V boj idem in žrtvujem svoje življenje za domovino. Če pa ne umrjem v boju in prekenemo sovražnike, bomo mi vojaki storili našo domovino še enkrat tako slavno, kakor je že! vem, v tvojih žilah se potaka kri.

"Da, da!" pravi Konfucij, staroslavnega junaštva rodu in tudi tvojih činov se sme naša ljubljena domovina po pravici veseliti!" — Potem se obrne k drugemu, ki se je odlikoval z nenavadno zgovornostjo: "Moj dragi Hung, kateri poklic bi pa bil najljubši tebi?"

"O moj učenik! odgovarja nagovorjeni, "nisem prijatelj bojev. Vojska mi je zoperna, ker ugonablja narod, in ovira duševni njegov napredek. — Pa če bi vendar prišla taka nesreča nad našo domovino, šel bom od province do province, od kraja do kraja in navduševal bom može, da prej ko slej zapodijo napadalce. Ko bo se pa potem sklepal mir, bom porabil vso svojo zgovornost, da bo Kitaj dosegel kar največ ugodnosti. To so moje srčne želje!"

Poučuje Konfucij: "Tudi tebe moram pohvaliti; ti boš diplomat! Oni želi služiti domovini z dejanji, ti z besedo. Le marljivo nadaljuj svoje vaje v zgovornosti, odpira se ti lepa bodočnost! zdaj še ti povej, moj Tien kako boš služil domovini?"

Tien je bil zelo mlad človek, milega, mirnega značaja, ter razvoljo njegovega človekoljubja, pobožnosti in poniznosti ljubljenec Konfucijev in vsega ljudstva. Otožno zre zdaj k zemlji in ne more, odgovarja:

"Kaj mi še preostaja! Ti sam, o moj učenik, si že priznal, da je najvišja slava: biti ali vojvoda ali kot govornik delovati za domovino! eden se bojuje, drugi posreduje in napravi mir. Za me ni posla več!

Konfucij pa ga vendar spodbuja z ljubeznjivimi besedami: "Spomni se, moj sin, koliko je prekoristnega, lepega in vrlega dela na zemlji! Ali res tvoj razum ne najde ničesar, ki bi bilo vredno tvojega blagega srca!"

"Da zares!" vzklikne ves žarostno radosti Tien: "Postal bi svetnik našega cesarja. Slikal bi ves grozo vojske in ves vpliv spravil v to, naj bi vlada vsa svoja dejanja in nehanja tako uravnala, da bi se mogli nikdar vojske vojskovati med narodi..... da bi torej nikdar vojske ne bilo!"

"In potem bi za tvoja součenca bilo več posla! Častitam ti, moj Tien!" pristavi Konfucij, ganjen zroč na svojega ljubljenca; potem kakor do neskončnega daljav prihodnosti zamaknjen nadaljuje samogovor: "Ljudem bo prišla iz nebes ....., nova zapoved bratoljubja bo razlila med kralji in narodi ...., med kralji in narodi na zemlje bo zavladal večni mir!"

Lovro Kuhar:

TADEJ PL. SPOBIJAN.

(Dalje.)

"Že kipiš! i hočeš kloniti vrat in držati hrbet, da ti nalagajo vsaj batine, za lepoto, izpremembo sploh nimaš smisla. Zame ni zanimivejšega, kot klatiti se po svetu, stradati in zmrzovati, vse v svobodi. Veruj mi—jaz, član znamenite rodbine, s plemenitaškim naslovom, bi lahko živel drugače — mnogo, nego jo živim. In zakaj ne? Samo zato, ker nisem hotel!" Zamahnil je z roko mimo obraza in mogočno puhnil dim iz ust.

Poslušal sem ga z zanimanjem, nekaj se mi je energičen, raspoložen krut in tudi nekoliko neumen; jaz vsaj bi bil izkoristil priliko vse drugače.

"Ste li potomec kake stare plemiške družine?" sem ga vprašal.

"Ne! Moji starši so bili prepresti meščanje; oče se je celo rodil na kmetih, ali povzdignili so se zelo visoko in radi mnogih zaslug jim je bilo podeljeno plemstvo in ker dedno. Zanimiva historija, mej!"

"To se dogaja še dandanes."

"Vem, vendar je to neumno. Plemstvo! Kaj imaš od tega naslova, rad bi vedel. Hrane potrebuješ toliko kot prej, kri ista, telo isto, javnost te pa smatra za nekaj višjega. Ko sem se prelevil v plemiča, nisem čutil nobene izpremembe. Po mojem mnenju naj bi izginili sliični naslovi s sveta. Kadar bom jaz vladar, ali vsaj minister, bo moja prva postava, da se odpravi plemstvo!"

Zasmejal sem se.

"No, poglej mene in sebe—nobene razlike ni med nama, razen maščev. Pri tem si ti lahko mnogo boljši, idealnejši in popolnejši od mene — pa si po sedanjem človeškem redu vendar le plebejec!"

"V bistvu dandanes itak ne poznamo nobene razlike med stanovi, vseprek dandanes obešajo na isto vrv istih vislic."

"Kakor hočeš!" me je krepko zavrnil. "Bistvo je tukaj brezpomembno, glavno je stvar sama, namreč dejstvo, da v naši demokratični dobi še vedno ločimo stanove ne samo strokovno, ampak tudi rodbinsko.

Resnica je bila v teh besedah, mnogo več doslednosti in tovariš, ki sem ga poznal dosdej le po lahkoživem zanikavanju, je napravil name vtisk. Zamislil sem se v svoj. Položil sem roke pod glavo in zrl v višavo. Prostornina nad gozdom se je jasnila vedno bolj, zvezde so bledele in se izgubljale v sinjem svitu; luna je vstala iza gorin zakraljevala na obnebju. Skozi veje in vrhove gozdnega drevja je silila medla svetloba luninega svita, ovijala se je v lišnih pasovih in trakovih debelih bej in smrek; notranjščina gozda je postajala čarobna. Z bližnje smreke se je spustila kosmata sova in se v trikratnem kolobarju napeljala okrog naju, zadnjikrat je hobotajoče skoviknila prav nad menoj in se skrila nato v gozdu.

Tadej je pokašljeval.

"Pripovedujte!" sem prosil.

"Naj bo, poslušaj torej!" Zlekni se je po zemlji, z obrazom proti ognju, si pomaknil klobuk na oči in pripovedoval.

IV.

Dogodljaji, ki jih boš slišal, so zajeti le površno iz mojega življenja: orisal bom le nekatere znamenitejše poteze svoje preteklosti, zakaj razlagati vse doživljaje mi ni mogoče, gradivo bi se razkopičilo v obširno pripovedovanje.

Rodil sem se v glavnem mestu dežele, kjer je bil moj oče sodni svetnik. Prej je služboval v raznih krajih po deželi; zaradi vestnosti in temeljitega znanja na polju paragrafov je avanziral jako hitro in še precej mlad je bil prestavljen v stolno mesto. Tu je poročil mojo mater in jaz sem bil drugi otrok v rodbini, pred menoj je bila sestra Štefanija, za menoj še brat Simon. Iz mojih detinskih let mi je ostalo mnogo v spominu, nebeško lepega, a to so le otročarije, ki jih odnese vsak iz one dobe in so zanimive le za tistega, ki jih doživi. Starši so nas vzgajali silno skrbno, že zgodaj so nas učili olike. Vsak večer sta otvorila roditelja v salonu neke vrste kavalirsko šolo in nas učila in vadila raznih poklonov. Najprej sta nastopila sama. Mati se je odela v pisano salonsko obleko in se dremaje vsedla v naslonjač. Oče se je odstranil iz salona, čez nekaj trenotkov se je vrnil in se materi spoštljivo klanjal: "Oprostite! — Milostiva! — Klanjam se! — Prosim!" je sipal iz ust in delal smešnoprijazen obraz. Mati mu je ponudila roko v pozdrav, poljubil jo je dostojno in se še enkrat poklonil. Nato se je vsedel oče v naslanjač in obiskala ga je mati. Prišumela je v salon, oče se je dvignil na sedežu in jo sprejel s poklonom; nato jo je odvedel na divan. Potem smo ponovili mi; Štefanija je šla v naslanjač, jaz pa se klanjat.

"Klanjam se milostiva" sem pozdravljal. Gabil se mi je pogled na njo. Obnašala se je kot prava dama, z nekoliko povešeno glavo je zrla name, okrog usten ji je krožil hinavsko pomilovalen nasmeh.

"Oprostite! Kaj vam je, da se tako držite?" sem vprašal uporno. Prebledela je. V tem je zavpil oče nad menoj: "Poberi se, še enkrat!"

In ceremonijo sem pričel od kraja.

"Moj poklon, visoka dama! Hinavka...!" sem šepnil vmes. Ni slišala. Poklonilnih izrazov mi je zmanjkalo, le klanjal sem se neumorno pred njo šepetaje: "Vražja tatica...! Slinovka...! Jutri ti razbijem čeljusti...!"

Razumela ni ničesar, glasneje nisem smel govoriti radi staršev. Slednjič mi je milostno ponudila roko v poljub, kakor prej mati očetu; pritisnil sem jo k ustam in jo ugriznil... Tisti večer je bilo konec komedije. Pač smo se pozneje še mnogokrat učili poklonov, ali tiste ure so bile zame zelo neprijetne. Vse so mi bile zoprne, vsled tega so me vsi, posebno sestra, prezirali.

Še zelo mlad sem vstopil v gimnazijo; starši so me bili namreč namenili za živinozdravnika. "V hlev spadaš, med kmete, vole in krave!" mi je oče razložil vso stvar. Bil sem torej odločen za žininozdravnika in dandanes bi se morebiti res klanjal okrog živine, ko bi ne bil izstopil že iz tretjega razreda. S tem je bilo tudi konec mojih šol.

Kmalu nato se je izvršil v naši hiši znamenit dogodek, velik družinski preobrat. Saj se ti že sanja.. Približevalo se je leto slavnega cesarskega jubileja. Po deželi je zašumelo, začelo se je s pripravami na vseh koncih in krajih, neutrudljiva delavnost se je razvila v vseh krogih in v vseh slojih. Društva, ki so doslej vrlo spala, so se začela oživljati, število udov in podpornikov se je množilo, posebno razna dobrodelna društva so se okrepila in narasla v cele zavode... Berači, revежi in potepuhi so postajali ošabni, godilo se jim je dobro. Sploh povsod se je poznalo, da se bliža nekaj izrednega. Dobro leto prej se je vpisal oče kot ustanovnik v društvo za varstvo otrok, kot član v podporno društvo mestnih ubožcev, v pogrebno društvo malih obrtnikov, v sirotinsko zavetišče, dalje v "Mestno kantino," ki je brezposelnim in revežem preskrbovala hrano zastonj ali po znižanih cenah. Z velikimi vsotami je podpiral tudi druga društva, zanimal se je za vse koristne in človekoljubne naprave, udeleževal se je sej in pri "Mestni kantini" se je dal celo izvoliti za predsednika. Na drugi strani se je razvijala isto gorečnost mati. V krogu usmiljenih mestnih dam je požrtvovalno sodelovala pri otroškem vrtcu ter prireditvah, katerih čisti dobiček se je porabil v velikodušne namene... Kakor pravim, beračem se je tisti čas imenitno godilo. Po večerih so se shajali v našem salonu naši najboljši družinski prijatelji in prijateljice, hvalili so marljivost mojih staršev in upali, da se jih cesar spomni ob priliki odlikovanj. Ona si nista želela tega, odmajala sta z glavo, saj je vendar stanovska dolžnost, pomagati svojemu bližnjemu...

Čas jubileja se je bližal, čas razglasitve presrečnih odlikovancev. Posamezni krogi so se razburjali, nestrpno so pričakovali dotične številke uradnega lista. Vendar je nekdo par dni pred odločitvijo že vedel za nekatera imena in jih zatrosil med občinstvo. Slišal sem kuharico, ko je pripovedovala sobarici, da je odlikovan tudi moj oče, a to ni vedela, kako in s čim... Oče je postajal tih in zamišljen, z obraza mu je odsevala tiha radost, z materjo sta imela skrivne razgovore, kuhalo se je nekaj tajnega. Slednjič je izšla dotična jubilejna številka, prinesla je dolgo vrsto imen, med njimi tudi ime mojega očeta... "Radi dolgoletnega zvestega službovanja, radi svoje delavnosti in velike požrtvovalnosti za blagor naroda in države, radi nevenljivih zaslug sploh, ki si jih je pridobil tekom let, je sodnemu svetniku Spobijanu podeljeno — dedno plemstvo..." Take besede so se čitale na papirju in oče jih je celi družini s slovesnim glasom prebral. Zvečer so se v salonu sešli nasi družinski prijatelji in prijateljice in donašali svoje čestitke.

"Cesar je vedel, koga je odlikoval!" je pripovedal neki vladni svetnik, ki je ostal na cedilu. "Zasluge gospoda pl. Spobijana so neprecenljive, mi vsi vemo, da je družina vredna izkazane časti in želimo le, da bi vztrajal še dalje na svojem mestu!" Tako je govoril vladni svetnik, drugi so pretrdili in čestitali. Oče in mati sta trepetala veselja in se fajala sladkega ponosa, Simon in Štefanija sta bila trda same vzvišenosti, le jaz se nisem mogel povzpneti od čustev, ki so navdajali druge. Zdelo se mi je, da je vse gola laž, neodkritosrčnost, hinavščina, da so vse čestitke in vsi mastni izrazi le tihe kletve, izvirajoče iz zavisti in umetno zaokrožene v hlinjene slavospeve.

Tisti jubilej je prinesel torej mnogo izpremembe v našo družino: podaljšal se je naš naslov, služinčad se je morala navaditi dostojneših poklonov, odslej je bilo seveda treba tudi v javnosti nastopiti stanu primerno. Kmalu po jubileju so začela naša mestna dobrodelna društva hirati: redne seje so izostajale, občni zbori so izkazovale imeniten deficit, berači in brezposelni so pričeli tožiti o slabih časih. Položaj se je mahoma izpremenil in v veljavo je stopilo zopet staro življenje.....

(Dalje prihodnjič.)

KONGRESNICA RANKIN PRI PREDSEDNIKU.

Washington, D. C. — Kongresnica Jeanette Rankin je bila v konferenci s predsednikom v Beli hiši. Ko je odhajala od konference, so jo nadlegovali časnikarski poročevalci, da izvedo kaj od nje. Izjavila je, da je bila pri predsedniku radi štrajkovne situacije v Buttu, Mont. Dejala je, da ji je predsednik obljubil, da o stvari govori z delavskim tajnikom Wilsonom.

PRETAKA SOLZE ZA OTROCI.

Baltimore, Ned. — W. E. Robinson iz Belairja, Md., bogat posestnik tovarn za konzerviranje živil v škatljah, bo od žalosti počilo srce, ker ga je Keating-Owenova predloga za varstvo otrok prisilila, da je v tovarni nastavil odraščene delavce in delavke mesto otrok. V pismu na uredništvo lokalnega lista pravi:

"Od prvega septembra nisem dovolil dečkom in deklicam delati v tovarni. Že zdrava in delavna mladina in delo, ki ga je opravljala, ji je koristil telesno in duševno. Toda srce mi zdaj poka za njimi. Njih stariši delajo zdaj vsi v tovarni. Kje so ti močni dečki in deklice, kaj delajo?

Zagovorniki zakona za varstvo otrok so prevzeli veliko odgovornost. Zaupam v najvišje sodišče Združenih držav, da proglasi zakon neustavnim, in upam, da kongres spozna, kakšno stališče zavzema in prekliče zakon ali ga modificira."

Tako plaka tovarnar za otroci katerim je plačeval nizko mezdo, da so garali zanj.

Da, tudi mi zaupamo najvišjemu zveznemu sodišču, da proglasi zakon ustavnim in tako naprvi konec željam izkoriščevalcev po izžemanju otroške delavne moči.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Ako vam je naročnina potekla, jo ponovite, če hočete, da se vam list ne ustavi.

Agitirajte za svoj delavski list "Prosveta"; čimveč imamo naročnikov, temlažje se izhaja s stroški. Na delo člani Slovenske naredne podporne jednote za vsaj še en TISOČ novih naročnikov. Zima se bliža in dolgi večeri; ta čas se najboljše uporabijo s čitanjem dobrega lista, ki je v izobrazbo in zabavo.

Zastopniki za "Prosveto."

Naši lokalni zastopniki so vsi društveni tajniki in tajnice.

Potem so še naši lokalni zastopniki:
Mike Plesha za državo Arizona.
Frank Gorenc za državo Arkansas.
Jakob Shober za San Francisco in Oakland, Cal.
Frank Mrgole za Chicago in Cicero, Illinois.
Martin Judnich za N. Chicago in Waukegan, Ill.
Frank Udovich, za Chicago, Ill.
Louis Pogorelc, Granite City, Ill.
Joseph Mostar za Staunton, Ill.
Andy Sprogar za srednji Illinois.
Seljak Anton, za Franklin in okolico, Kans.
Frank Wegel za Kansas.
Jos. Ark, za Breezy Hill, Kans.
Jos. Mihelich za Greenland, Mich.
Jakob Varoga za Ely, Minn.
Max Martz, za Buhl, Minn.
Jos. Kozina za Aurora, Minn.
Jacob Ambrožič za Eveleth, Minn.
Martin Champa in Frank Klun za Chisholm, Minn.
Za Cleveland, Ohio.
Peček John.
Erže Louis.
Poljšak Leo.
Pečenko Louis.
Petan Anton.
Vinc, Zurc, za Akron, Ohio.
Frances Martinjak, J. Zupanc in Math Petrovich, Collinwood, O.
Za državo Pennsylvanijo so:
Jožef Ambrožič za Cannonsburg, Pa.
J. Seršen, za Claridge, Pa.
F. Stegovec, za So. Burgettstown, Penna.
Louis Hribar, za Bessemer, Pa.
Pavlek, Joseph, za Forest City, Pa.
John Pleteršek za Morgan, Pa.
Fr. Žerovec za Kenosho, Wis.
Joseph Kranc in John Keber za Milwaukee, Wis.
John Miklich, Sheboygan, Wis.
Fran Čandek za West Allis, Wis.
Jos. Leskovar za Racine, Wis.
F. S. Taucher za Wyoming.
Splošno potovalni zastopniki so:
Jos Hočevar, R. Pleteršek in M. Krainz.
Louis Zakrajšek.

Frank Ahlin za državo Pa., W. Va., Md. in N. Y. in v splošnem.

Toplo priporočamo vse naše zastopnike čitateljem, članom in vsem slovenskim rojakom, da jim gredo na roko. Vsi ti so pooblaščeni nabirati naročnino in oglase, ter dajati potrdila naročnikom.

KADAR SE ZGODI kaj novega v vaši okolici, kar vas zanima, sporočite nam, kajti vsakakor bo zanimalo tudi druge.

KJE JE?

Artur Novak, doma iz Radovljice na Gorenjskem. Nahaja se nekje v Združenih državah in če kdo čitateljev ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, ali pa če bo sam čital ta oglas, naj piše na naslov: **Joseph Palman, Gen. Del., Chicago, Ill.**

60 PREMOGARJEV POTREBUJEMO.

Samce, ne oženjene.

ATLANTIC COAL MINING CO.,

WEST NOSHANNON, PA.

Naš rov je v bližini Houtzdale, Pa., precej živahno in lepo mesto poleg Pennsylvanije in New York Central R. R. železnice.

Zračni rov. Rabijo se Acetylen svetilke, ni škrlevine, ne kamenja. Za delo s pikom plačamo po $1.25 od tone. Stalno delo, naši stalni premogarji zaslužijo od $80 in do $100 na dva tedna.

Houtzdale je krasno mestece in tu je dosti po ceni stanovanj in za hrano, za samce, šole, cerkve in druga zabava.

Pridite osebno ali pa pišite za nadaljša pojasnila na Atlantic Coal Mining Company, Philipsburg, Pa.

RABIMO: Šaft sinkerje, nakladalce, delavce, drilače, mizarje, kovače in kuharje za Buckeye Coal Co. v Huron, Pa., blizo Masontown, in se lahko pripeljete s karo iz Uniontown, Pa. Dobre hiše, kampe za hrano; samci lahko dobe board. Deveturno delo. **Plače:** Drilerji 50c, šovlerji 44½c, delavci 33c, mizarji 65c, kovači 50c na uro, kuharji pa $2.00 na dan. Bonus damo šaft sinkerjem 50 centov in navadnim delavcem pa 25c dnevno. Delavci delajo 11 nadur na dva tedna. Zglasite se pri **Buckeye Coal Co., Huron, Pa.**

VELIKI SLOVENSKO - ANGLEŠKI TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov.-angl. slovnice, slov.-angl. razgovore za vsakdajno potrebo, navodilo za angleško pisavo, spisovanje angleških pisem in kako se postane amerikanski državljan. Vrhu tega ima knjiga dosdaj največi slov.-angl. in angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za priučenje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljenca ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdo in okusno v platno vezana (430 strani), velja $2.00 in je dobiti pri

V. J. Kubelka,

533 W. 145th St., New York, N. Y.

Pišite po cenik slovenskih knjig.

Glavni urad Tel. Lawndale 5099
Stavbinsko in posojilno društvo "PREKLAD",

FRANK KRENEK

IZVRSTNA POSTREŽBA

vogal 27. ulica in Lawndale Ave.

Chicago, Ill.

Ali ste bolni?

Če ste bledolični in se ne počutite dobro, vas bodo ljudje vedno povpraševali kaj vam manjka? Ali ste morda ubožni? Ako je temu tako, vam ni treba dosti razmišljati, kako bi zamogli najti pravo zdravilo. Izmed desetih slučajev vzrokov bolezni je devet takih, ker vaš želodec ne deluje v redu; vsled tega je treba, da se želodec izčisti in utrdi. Najboljše sredstvo, ki bo vaš pokvarjeni želodec spravilo zopet v red je znano Trinerjevo ameriška grenko zdravilno vino. To vino vam bo povrnilo zopet zdravje, katero ste zgubili vsled zabasanosti (zapeke) neprebave, glavobola, nervoznosti, slabega spanja in splošne slabosti. To vino vam najbolj pomaga pri vseh želodčnih neprilikah; posebno je priporočati to zdravilo ženskam, rudarjem in takim delavcem, ki udihavajo pri delu strupene pline. Poskusite enkrat to vino in se prepričajte o njegovih učinkih! Cena $1.00 v lekarnah. — Izvanredne in nagle vremenske izpremembe — sedaj tople in ozpet mrzle — naj vas opominjajo, da je za prehlad in kašelj najboljše zdravilo Trinerjev "Cough Sedative", proti revmatizmu in nevralgiji pa Trinerjev Liniment. Cena teh zelo važnih zdravil je enaka; 20 in 50c v lekarnah, po pošti pa 35 in 60c. Jos. Triner, izdelujoči kemist, 1333—1341S. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

ROJAKI POZOR!

Pri nakupovanju pohištva in vsakovrstnega orodja, dobite vedno pri nas vse po zmerno nizki ceni. Predno kupite kje drugje, oglejte si naše blago in ceno. Naš namen je vsem ustreči in zato prodajamo dobro in zanesljivo blago in vedno v zadovoljnost odjemalcev.

Za obilen obisk se vam priporoča

ANTON MAHNE,

trgovec z železnino, pohištvom in barvo

128 W. Lake St., Chisholm, Minn.

ČAS

Edina Slovenska revija izhaja mesečno na 36 straneh in velja za vse leto $2.
Čas, 2711 S. Millard Ave. Chicago, Ill.

KNJIGA

Pot k zdravju

bode kmalu pošla, kateri rojakov jo še nima, naj jo čim prej naroči. — **Pošilja se brezplačno in poštnine prosto.** —

Ta knjiga poučuje kako se čuvati pred raznimi boleznimi in kako že obstoječe s malimi stroški odstraniti. Ona je koristen svetovalec za moža in ženo, dekleco in mladeniča.

Pismo s različno pisanimi imeni in naslovi pošiljajte na:

The Parios Pharmacy

160 — 2nd Ave. New York, N. Y.

FRANK BREGANT

Se priporoča rojakom in znancem za obilen obisk. Prenočišča, dobra pijača in fine smodke. Točna in dobra postrežba.

(Tel. Hanover 4980.)

263 Reed St., Milwaukee, Wis.

VABILO NA

Veliko jesensko plesno veselico

... katero priredi ...

Društvo "Zagorski Zvonovi"

V LINCOLN, ILL.

v soboto dne 6. oktobra '17 v Carmans Dvorani

Začetek ob 8 uri zvečer.

Za okrepčilo bode preskrbljeno po stari navodi, kakor tudi za dobro godbo. Igrali se bodo poskočnice, valčki in polke. Igra dobro znano Tamburaško društvo iz Springfielda, Ill. K obilni udeležbi vse stare in mlade. **Vabi ODBOR.**

VABILO NA VELIKO JESENSKO VESELICO

katero priredi

Društvo Slovenski dom

štev. 86. S. N. P. J.

v soboto zvečer, dne 6. oktobra, 1917

V BEST DVORANI

na 2171 Clybourn Ave., vogal Southport Ave.
CHICAGO, ILL.

Na veselici bode mnogo raznovrstne zabave in bogat srečolov. Veselica se vrši po starem običaju.

Začetek veselice točno ob 7. uri zvečer.

Vstopnina v predprodaji je le 15c, pri vratih pa 25c.

Korporativna društva in dame v spremstvu so vstopnine proste.

Pridite vsi do zadnjega na to našo veselico, zagotovljamo vam, da ne bo vam žal, ker bo za vse obilno preskrbel veselični odbor.

Vsi na zabavo vabi ODBOR!

Opomba: Ko boste šli na našo veselico, vzemite dobro znano ASHLAND karo, katera nosi številko 9 in ta vas pripelje do dvorane.

Naznanilo.

Vsem cenjenim slovencem in Slovenkam v Clevelandu in okolici se najtopleje priporočam, pri nakupu raznovrstne ženske in otročje obleke, sukenj, spodnje obleke, nogavice, itd. Sveže blago, nizke cene, točna postrežba.

BENNO B. LEUSTIG

6424 St. Clair Ave.,

Cleveland, O.

Pri prehladih

vdrgnite vrat in prsa, kakor tudi stopala s

Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLER

Učinkuje takoj olajšljivo in prijetno.

Jedino pravi s varstveno znamko sidra.

35c. in 65c. v lekarnah in naravnost od

P. AD. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street. New York, N. Y.

Virginia, Minn. Ely, Minn.

Se priporočamo v obisk

SAVOLAINEN CO.

Zlatarji in druge srebernine.

29 East Superior Street.

DULUTH, MINN.

Nasledniki

Erd's Jewelry Store.

Rojaki pozor!

Pri meni dobite raznovrstne smodke, duhan in drugi tobak. — Slaščice in raznovrstni drugi sladkor. — Cenjenim rojakom se priporočam za poset in naročila.

LOUIS SARDAČ,

Tel. Canal 1382

2228 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Prijateljem iger.

Izšla je knjižica: "Dve šaloigri." Knjižica vsebuje torej dve igri in stane samo 25c. Ker pa je knjižica izšla le v omejenem številu, naj jo hitro naročijo oni, kateri nameravajo prirejati igre, da zaloga prej ne poide.

Naročilom je priložiti denar.

Dobi se pri: **F. S. Tauchar,** 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo., ali pa: **A. J. Terbovec,** box 1, Cicero, Ill.

VARNA HRANA ZA DECO ZA ČASA HUDE VROČINE

Gail Borden EAGLE BRAND CONDENSED MILK THE ORIGINAL

Deca ki se jih hrani iz steklenice morajo imeti vedno čisto hrano in enake kakovosti. Eagle Brand Condensed mleko je čisto in najbolje kakovosti ter je bilo rabljeno kot hrana dece skozi 60 let.

Izrežite in pošljite ta oglas na Borden's Condensed Milk Co. New York, N. Y.

in prejeli boste navodilo v slovenskem jeziku, kako rabiti

P

Ako hočete stalno delo in dobro plačo

potem pridite na delo k

Penn-Mary Coal Co. v Heilwood, Penna.

Mi smo vprašali in dobili oprostitev vojaške službe za precejšnje število naših premogarjev. Mi imamo vedno dosti vozov, naši premogorovi so varni, visokost premoga v naših raznih rovih je od 3½ do 4 čevlje in osem palcev. — Hiše so moderno urejene in stanarina je nizka. Cerkve in šole. Pridite pripravljeni za delo s Penna R. R. železnico, ali pa se oglasite pri Gen. Mgr. T. R. Johns v Heilwood, Pennsylvania.

J. S. JABLONSKI, Fotograf

6122 St. Clair Ave. :::: 2303 Professor Ave.

CLEVELAND :: :: :: OHIO

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, potem je to vaša krivda. Vse lahko izveste, ako se naročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za celo leto $3.00, pol leta $1.50. — Zastopniki so vsi društveni tajniki in še drugi pooblaščenci. — Naslov za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

5000 DELAVCEV

moramo preskrbeti s najboljšimi oblekami, katere izdelujemo sami po naročilu, kakor tudi s tovarniškimi izdelki po primernih cenah. Najiskrenejše se priporoča

SLOVENSKA TVRDKA

JOHN GORNIK

6105 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

KDOR rabi fine nedeljske, delavske ali spodnje srajce, kravate, nogavice, ovratnike, žepne robce, naramnice, klobuke, čepice, pase, gumbe sweater coats in Jersey i. t. d. naj se obrne na:

Belaj & Močnik

Trgovina

in

krojačnica

6205 ST. CLAIR AVENUE

CLEVELAND, OHIO

Izdelujemo obleke po meri in najnovejšem kroju. Cene nizke. Postrežba točna.

Piše Gregor Korobač pl. Gajžla.

Listi prinašajo cele kolone o belem vrabcu, ki se je pojavil nekje v vzhodnih državah in prerokujejo, da bo kmalu konec vojne, ker se je dozdaj baje še pred koncem vsake vojne prikazal beli vrabec. Česar ni mogla napraviti papeževa nota, to bo opravil bel vrabec. — Kongres se priduša radi bakšiša, ob katerem so živeli nekateri takozvani najboljši črnorumeni in germanofilski uredniki, jaz pa sem se posvetil želoděnemu vprašanju. Res, da se to vprašanje nekako banalno sliši, ali v teh časih, ko galantni Tevtoni delajo glicerin s trupel padlih junakov, se človeku zdi, da jadramo v dobo kanibalov. Želoděno vprašanje, kakor se čudno sliši, je življensko in svetovno vprašanje in krušne karte v Evropi so več vredne kot pravi državni bankovci. Zato sem za nekaj časa pozabil na krasne dneve indijanskega poletja, na pestrobarven gozd, na šumeče listje po stezicah in na redke, nežne jesenske cvetke ter sklenil preštudirati želoděni problem.

Bil je čas kosila in začel sem s pozvedovalno kampanjo v najbližnji restavraciji. Naročil sem "steak" še pri belem dnevu in se še ni popolnoma zmračilo, ko mi ga je strežnik že prinesel. Avtor dotičnega "steaka" je gotovo mulil travo v zelo necivilizirani kraji, ker je bil (steak namreč) poln starinskega duha. Seveda se nisem jezil nad gostilničarjem ali strežnikom, ampak nad volom, ki se je dal en mesec prehitro zakiati. Ogledam se nato po kruhu, da bi se vsaj oteščal; s povečevalnim steklom sem srečno našel tri "kose" vrezane z obličem, kar je zelo pripravno za ljudi slabih zob kot sem jaz. — V drugi restavraciji sem naročil juho in izrecno zateval, da ne sme biti nad en teden stara. Že od daleč sem opazil, da v juhi nekaj "plava semtertje". Sprva sem mislil, da je peteržilj ali rožmarin, nato sem sodil, da so "ofregane" lastovke, končno pa sem se prepričal, da so pitane jesenske muhe — in zopet sem zaštrajkal.

V restavracijah se ne boni zredil, sem si mislil in sklenil sem, da obiščem nekatere moje oženjene prijatelje. Srečni mladi mož, ki sem ga obiskal prvega, je poročil deklico, prej vposljeno v tovarni pločevinastih škatelj. Posledica je bila, da je pri kosilu cel čas pel "canopener" in da smo od juhe in salate pa do kave vse vlekli iz škatelj. Jaz sem sicer prijatelj umetnosti in kot bivši plehar tudi pleha, ampak kar je preveč, je preveč. — Drugi dan sem se oglasil pri prijatelju, ki je poročil šiviljo. Ko pa sem opazil, da štruklje šiva s cvirnom na koncih, da reže rezance s škarjami in salato skupaj spenja z iglami, sem se vrnil na pragu. Moj gostitelj tretji dan je bil ponosen soprog bivše "bosovke" v municijski tovarni. Zalagali smo se s krofi, žganci, štruklji, cmoki, bobom itd. Drugi dan po tej gostiji sem tožil prijatelju pečarju, da imam zelo težko vest — v želodcu. Ko sem mu razložil vse podrobnosti, je dejal: "Saj ni čudno! Ravnokar sem čital v listu, da nobena granata, ki je bila izdelana v tovarni, kjer je bila vposljena tvoja prijateljica, ne eksplodira. Najboljše je, da "pofruštkaš" en košček dinamita za prebavo!" Naslednji dan sem obiskal mlado-poročeni par, ki se je šele komaj izmotal iz medenih tednov. Mož mi je zaupal, da nekaj časa se že da živeti od ljubezni, pozneje je treba pa krepkejše hrane, posebno ko se enkrat začne kisati med slovečih medenih tednov. Mlada žena, graduirana dijakinja vseh mogočih visokih šol, pa ga neče razumeti. Latinske in grške učenjake podi okoli peči, mleko se v tem pa prismodi. Visoko zravnana, kot boginja oguja, je stala pri peči, v desni roki kuhalnica, v levi kuharska knjiga, za pestjo ura in toplomer v nedrih. Kavo in fižol je štela na seštevalni stroj, moko, jajca, maslo in druge potrebščine pa je imela razdeljene v omari po abecednem redu. Kuharske umetnosti se je naučila v šoli in ni bila malo ponosna nanjo. Kot posebnost kosila naj omenim juho od takozvanih "vienes" (konjske klobase po naše), dalje krompir v opravi in kavo, ki je bila po barvi, moči in okusu taka kot solze spokornice Magdalene. Za posladkanje smo prigrizovali "kek", ki je izgledal kot vabljiva solnčna roža, dokler je bil na mizi, v notranjih prostorih pa se je obnašal kot bodeča neža ali pasji stric; pa ne le, povzročil je tudi celo revolucijo v notranjosti dežele. Posledica je bila, da je želodec proglasil embargo in treba je bilo odločne diplomatične akcije in izrednih korakov do — lekarne, da so se državne meje zopet odprle.

Zmučen, kakor veteran tridesetletne vojne, prišel sem končno v hišo, kjer je kraljevala prava in pristna slovenska gospodinja. Bel predpasnik in prijazen smehljaj na obrazu pozdravil me je najprej, potem pa belopogrnjena miza. Na nji ni bilo nič pretirane umetnosti in finese, nobenih nepotrebnih okraskov. Vse preprosto pa okusno, čisto, duhteče, vabljivo in zapeljivo, kot rosno majnikovo jutro. Razvajeni bogovi z Olimpa bi si bili prste oblizovali! Pa pravijo, da ni nebes na zemlji. Naj se gredo solit! Dobra in razumna slovenska gospodinja jih lahko pričara, če le hoče. Slava in hozana torej dobrim gospodinjam in dobrim kuharicam. Spoštujte jih, odkrivajte se jim, obsipajte jih s cvetlicami in dekorirajte jih z zlatimi križci in perlami! Matere pa, ki nočejo učiti svojih punc kuharskih in gospodinjskih umetnosti, dasi bi lahko in punce, ki se tega nočejo učiti, da pozneje zastrupljajo in ubijajo svoje možičke — napodite do vratu bose, po črepinjah skozi pragozde kopriv pred vojno sodišče!

Gajžla.

Thornburg, Pa. — Naš zastopnik iz Thornsburga, Pa., nam piše, da v rovih P. C. & Y. Coal družbe, je vse zadovoljno. Premog je 5 čevljev in 4 palce visok in rovi so varni, plača je dobra in delavci zaslužijo lep denar. Tu imajo dosti vozov in delo je stalno, družba pa potrebuje še 25 Slovanskih premogarjev. Vi lahko greste tam pripravljeni za delo s P. C. & Y. železnico ali pa se oglasite v uradu v Crafton, Pa.

Pojasnila se dobe tudi na 804-5 House Bldg., Pittsburgh, Pa.

POZOR!

Ponaredbe so nevarne v vseh strokah, še posebno pri zdravilih. Ne riskirajte svojega zdravja s ponaredbami. Naš sloviti krvni čaj je povzročil, da ga skušajo ponarejati. Ne jemljite druzega Edino pravi je Von Schlickov Bolgarski Krvni Čaj. Znamka na vsakem zavitku je H.H. Von Schlick. Narejen in jamčen samo od Marvel Products Co., 8 Marvel Bldg, Pittsburgh, Pa.

Pet mesecev zadostuje zavoj, ki ga pošljemo za $1.00 vgotovini, znamkah, ali Money orderu. Ako hočete pošiljatev zavarovati pošljite 10c več.

M. WEINZIERL

Zlatnina in splošna trgovina.

Zastopnik za Ford in Metz Automobile.

ELY, MINN.

FRANK FUZER

Pri meni se dobi stanovanje in hrana ob vsaki priliki. Posebno pozornost obračam do potnikov. Dobra in točna postrežba.

228 Reed St.—Tel. Han. 3843 y.

MILWAUKEE, WISC.

James F. Stepina, predsednik.
Christian R. Walleck, I. podpreds.
Emanuel Beranek, II. podpreds.
Adolph J. Kraša, blagajnik.

AMERICAN STATE BANK

Ravnateljski odbor: Michael Zimmer, Emanuel Beranek, Dr. Anton Blažek, Abel Davis, John Fucik, A. V. Geringer, John C. Kraus, James F. Stepina, C. R. Walleck

AMERICAN STATE BAN

1825—27 Blue Island Ave., blizo 18-ste ulice.

CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitek $500,

ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8½ zve vse druge dneve pa do 5½ popold

POZOR!

Radi nestalnosti cen kronske vrednosti, nam je nemogoče od stalno ceno. Pošiljali bodemo denar še nadalje po najnižjih tekoče vrednosti kron. Uprašajte, ali nam pa pišite za cene.

Večje svote še po nižjih cenah.

Pošiljamo denar v stari kraj in jamčimo da se pošteno izplača ali pa Vam v

Direktna zveza s Prvo Hrvatsko hranilnico in posojilnico grebu in njenimi podružnicami.

Pošiljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Anglijo in Francosko. Govorimo vse slovanske jezike

PAZITE IN HRANITE

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš beli denar za črne dneve." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste le zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in onemogla leta.

Vsak človek mora paziti in hraniti, ke le to je edina pot, ki vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date nastran, se lahko ceni kot itemeljni kamen poslopja za katerim vsaki stremi. Dobro je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrna pogača: kamen na kamen palača". Najtežje je početek ali brez početka ni nikdar ničesar. Zatorej pričnite vlagati vaš denar le danes, ampak pazite, da ga nalagate v gotovo in varno banko. Z vlogo enega dolarja dobite vašo bančno knjižico.

Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačamo po 3% obresti od njega.

Pošiljamo denar v Italijo, Rusijo in Francosko.

Prodajemo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v nakup varne hranilne predale.

Sprejemo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po vojni.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kapital, vloge in prebitek znaša nad $6,000,000.

Edina Slovenska Tv

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za dr

Delo prve vrste. Cene nizke. Slovenske cenike pošiljamo

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago

Največja slovanska tiskarna v Ameriki

NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — — — — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

FRANK STONICH

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. uro, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker bodete dobili kar vrsta.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveske, broške raznih jednot

FRANK STONICH

7 W. Madison St., Savings Bank Bldg., Rm. 606, CHICAGO

ST. CLAIR AV. JEWEL

JOSEPH MARINČIČ, lastnik

5805 St. Clair Ave., Cleveland

Slovenska trgovina z urami, zlatnino, brillanti, phonske plošče različnih jezikov, sprejemam v popravila ure, gramofone vse kar se tiče te stroke, delo jamčim. Kadar kupite uro, zlatnino ali gramofon uprašajte mene za ceno, stane vas manj pošti, prihranite si stem dolarje. Ne pozabite gosp. "nasl. Se priporočam. JOSEPH MARINČIČ, zlatar, 5805 St. Clair Ave.

Tel. Princeton 1944-W

New York Dry Cleaning Co.

BRATA KUNSTEL, lastnika

6220 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Barvamo, čistimo, likamo in popravljamo moške in ženske obleke

TOČNA POSTREŽBA.

Se priporočava v obilen obisk vsem rojakom. Slovenskim Bratom članom S. N. P. J.